

FESTIVAL OF WORLD CULTURES

↑
WINDOW
ONTO
← THE →
WORLD
↓

Kobiety dla demokratycznej (r)ewolucji

Women for Democratic (R)evolution

النساء من اجل الثورة الديموقراطية

Scenariusze warsztatów międzykulturowych
i komiksowych

Intercultural and comics workshops scenarios

سيناريوهات ورش عمل الثقافات والكوميكسات

Redakcja merytoryczna/Substantive editorship:

Agnieszka Cichocka

Anna Miler

Redakcja językowa i korekta/Language editorship and correction:

Agnieszka Cichocka

Anna Miler

Tłumaczenia z jęz. angielskiego/Translation from English

Bartłomiej Łuniewicz

Tłumaczenia z jęz. arabskiego/Translation from Arabic:

Bashar Akil/Agnieszka Bajdor

Projekt graficzny i skład/Graphic design and composition:

Patrycja Orzechowska

Wydawca/Publisher: *Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku*

ISBN: 978-83-931394-9-1

www.nck.org.pl

Gdańsk 2014

Publikacja jest wynikiem projektu „Kobiety dla demokratycznej (r)ewolucji” realizowanego przez Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Arteria i Centrum Kultury i Sztuki Współczesnej Darb 1718 przy wsparciu finansowym Fundacji im. Anny Lindh. Odpowiedzialność za merytoryczną treść publikacji ponosi Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku. Treści zawarte w niniejszej publikacji niekoniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Fundacji im. Anny Lindh.

Publication is an outcome of „Women for Democratic (R)evolution” project realized by the Baltic Sea Cultural Centre in partnership with Arteria Association and Contemporary Art & Culture Center with financial support from Anna Lindh Foundation. The content of this publication is the sole responsibility of the Baltic Sea Cultural Centre and does not necessarily reflect the position of Anna Lindh Foundation.

„Women for Democratic (R)evolution”/„Kobiety dla Demokratycznej (R)ewolucji”

to interdyscyplinarny projekt realizowany przez Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Arteria i Centrum Kultury i Sztuki Współczesnej Darb 1718 z Kairu przy wsparciu finansowym Fundacji im. Anny Lindh. Projekt odbył się w ramach 8. Festiwalu Kultur Świata "Okno na świat". Skierowany był do młodych artystek z Polski i Egiptu, a jego celem było zwrócenie poprzez sztukę uwagi na rolę kobiet w sferze publicznej i społeczeństwie obywatelskim. Składał się z warsztatów międzykulturowych i komiksowych, wydarzeń kulturalnych, wystaw oraz publikacji powarsztatowych. Inspiracją dla projektu były przemiany społeczne i polityczne w północnej Afryce, które stały się tematem 8. Festiwalu Kultur Świata. Pomysłodawczynie czerpały także z wcześniej realizowanego przez Stowarzyszenie Arteria projektu „Dziewczyny też rysują komiksy!”.

Rola kobiet w życiu społecznym i politycznym jest mało znana i doceniana. Ich udział w aktywnościach politycznych wiąże się niejednokrotnie z koniecznością przewyższania licznych kulturowych nakazów i zakazów. Uczestniczki projektu wzięły udział w spacerze po terenach dawnej Stoczni Gdańskiej śladami w sierpniu 1980 roku: Anny Walentynowicz, Aliny Pienkowskiej, Joanny Dudy-Gwiazdy, Henryki Krzywonos i innych, aby poznać realia tego zaangażowania w Polsce w latach 80. Kobiety odegrały istotną rolę również podczas rewolucji w Egipcie. Przekształcanie świata to także codzienny trud kobiet - matek, babek, sióstr. Przeciwności, z którymi się zmagają, stały się tematem rozmów i rysunków podczas warsztatów.

Wierzmy, że sztuka odgrywa dużą rolę w budowaniu otwartych i pluralistycznych społeczeństw, że pozwala budować mosty i mówić o ważnych sprawach. Komiks niejednokrotnie w swojej historii stawał się środkiem rozpowszechniania treści emancypacyjnych. Operując głównie obrazem może docierać do ludzi w różnych częściach świata. Opierając się na tych przekonaniach przygotowaliśmy koncepcję polsko-egipskiego projektu, którego główną częścią były warsztaty komiksowe – spotkanie twórczyń z Egiptu i z Polski. Kiedy partnerem Nadbałtyckiego Centrum Kultury i Stowarzyszenia Arteria stało się Centrum Kultury i Sztuki Współczesnej Darb 1718 działające w Kairze, projekt nabrał realnych kształtów i zyskał międzykulturowy wymiar.

Wprowadzeniem do warsztatów komiksowych, trwających od 11 do 15 listopada w Ratuszu Staromiejskim w Gdańsku, był jednodniowy warsztat międzykulturowy dla uczestniczek projektu (10 rysowniczek z Egiptu oraz 20 rysowniczek z Polski) oraz prowadzących warsztaty. Otwarta dyskusja o demokracji, prawach człowieka, równouprawnieniu i różnorodności pomogła uczestniczkom lepiej zrozumieć motyw przewodni projektu, spotkanie stworzyło także swobodną przestrzeń do poznania się i integracji.

Efektom pięciodniowej pracy na warsztatach komiksowych są komiksy, rysunki, kolaże oraz forma przestrzenna, które znalazły się na wystawie. Rysowniczki z Polski i z Egiptu pracowały w trzech grupach, które prowadzili: Beata Sosnowska, Jacek Frańś i Mohamed Salah. Praca w każdej z warsztatowych grup przebiegała w inny sposób. Beata Sosnowska zachęcała uczestniczki do opowiedzenia historii swojego kraju przez dzieje kobiet w ich rodzinach. Z kolei Jacek Frańś i Mohamed Salah duży nacisk kładli na doskonalenie umiejętności tworzenia opowieści w formie komiksu. Jacek Frańś wybrał do publicznej prezentacji komiksy i rysunki spośród wszystkich stworzonych podczas

warsztatów plansz, w grupach Beaty Sosnowskiej i Mohameda Salaha powstały prace, które podsumowywały cały tydzień dyskusji i ćwiczeń.

Zaprezentowane na wystawie komiksy i rysunki pokazują jak duży wpływ miała na rysowniczkę wspólna praca. Przeplatają się w nich polskie i egipskie wątki. To właśnie możliwość wspólnej pracy, poznania swoich kultur i warunków życia w Polsce i w Egipcie, proces przemiany świadomości oraz większą otwartość na siebie nawzajem uczestniczki wymieniały jako największą wartość udziału w warsztatach. Były to także źródła ich artystycznych inspiracji. Prace prezentowane na wystawie są pełne emocji – tych, które towarzyszą przedstawianym tematom: relacjom z kobietami w swojej rodzinie, dojrzewaniu, przekraczaniu ról tradycyjnie przypisanych kobietom, ale też tych, które towarzyszyły pokonywaniu kolejnych barier w komunikacji i próbie zrozumienia siebie nawzajem.

Najważniejsze w trakcie projektu, co podkreślają uczestniczki, było spotkanie się kobiet pochodzących z dwóch różnych kultur - Polski i z Egiptu. Różnią się wiekiem, wykształceniem, sytuacją rodzinną i zawodową. Praca w grupie, w parach, opowiadanie sobie historii życia swojego i swojej rodziny, refleksja nad historią, która wpływa na życie konkretnych ludzi przełamywało bariery między nimi. Wiele z nich ostatniego dnia warsztatów mówiło o tym, że wszystkie są podobnymi do siebie kobietami z podobnymi problemami i doświadczeniami, choć z drugiej strony widziały różnice codziennych warunków życia. Wartością projektu była także możliwość doskonalenia swojego warsztatu rysowniczego i umiejętności opowiadania historii. Ponieważ wiele z uczestniczek uczy lub wykłada, nowe umiejętności i wiedza zostaną przez nie przekazane innym osobom. Warsztaty przypominały także, jaką siłę może mieć sztuka, –stwarzając przestrzeń do mówienia o ważnych kwestiach. Możliwość dyskusji nad przyjętymi rozwiązaniami formalnymi, pozwalała uczestniczkom szukać nowych sposobów wyrażania siebie. Podczas warsztatów powstała przestrzeń do dialogu, w której rysowniczkę poczuły się wolne, mogły swobodnie opowiedzieć o swoich uczuciach i doświadczeniach, odkrywać w sztuce siebie, zrozumieć, że dobrze się różnić i że, choć historia każdej z nich była inna, złożyły się one na jedną opowieść.

Wystawa prezentowana była w Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie, w Galerii Cheap East w Poznaniu, w Mediatece we Wrocławiu oraz w Centrum Kultury i Sztuki Współczesnej Darb 1718 w Kairze. Możliwa była dzięki współpracy z członkami Polskiej Sieci Fundacji im. Anny Lindh.

Dziękujemy wszystkim osobom zaangażowanym w realizację tego projektu. Było on dużym wyzwaniem merytorycznym i organizacyjnym. Dziękujemy uczestniczkom i prowadzącym za ogromną energię twórczą. To Wasz udział wypełnił projekt treścią.

Dziękujemy!

Planujemy kolejne prezentacje wystawy w Polsce i za granicą, pracujemy również nad kontynuacją projektu. Jednak najbardziej nas cieszy, że uczestniczki utrzymują kontakt i rozpoczynają wspólne działania.

W Państwa ręce oddajemy scenariusze zajęć, które powstały na podstawie doświadczeń warsztatowych. Zachęcamy do ich wykorzystania.

Anna Miler i Agnieszka Cichocka

„Women for Democratic (R)evolution“/„Kobiety dla Demokratycznej (R)ewolucji“ is an interdisciplinary project realized by the Baltic Sea Cultural Centre in Gdańsk in partnership with Arteria Association and Contemporary Culture and Art Centre Darb 1718 from Cairo with financial support of Anna Lindh Foundation. The project took place within the 8th Festival of World Cultures “Window onto the world” . It was directed at young artists from Poland and Egypt and its aim was to emphasize the role of women in public sphere and civil society through art. The project consisted of intercultural and comics workshops, cultural events, post-comics exhibitions and publications. Inspiration for the project were social and political changes across Northern Africa which became the main theme for the 8th Festival of World Cultures “Window onto the world”.

The originators were also inspired by the project “Girls also draw comics” previously conducted by Arteria Association. The role of women in social and political life is little known and under-appreciated. Their participation in political activities is often connected with a necessity to overcome many cultural obligations and prohibitions . Project participants took part in a walk around territories of the former Gdansk Shipyard following footsteps of women taking part in the strike in August 1980 - Anna Walentynowicz , Alina Pieńkowski , Joanna Duda- Stars, Henryki Krzywonos and others to learn about the commitment they took in Poland in the 80s. Women also played an important role during the revolution in Egypt. Transforming the world is also a daily effort of women - mothers, grandmothers, sisters. Adversities they are facing have become the topic of conversations and drawings during the workshops .

We believe that art plays a crucial role in building open and plural societies, that it allows to build bridges and talk about important issues. Comics has often become means of disseminating emancipatory themes. Being a mostly graphic form it can reach people of various nationalities. Based on these beliefs we prepared a concept of Polish - Egyptian project which main part were comics workshops - meetings of artists from Poland and Egypt. When the Contemporary Culture and Art Centre Darb 1718 from Cairo became the partner of the Baltic Sea Cultural Centre and Arteria Association the project was enriched by a real intercultural dimension.

Introduction to the comics workshops lasting from 11 to 15 November at the Old Town Hall in Gdansk , was a one-day intercultural workshop for project participants (10 artists from Egypt and 20 artists from Poland), and the leaders of comics workshops . Open discussion on democracy, human rights , equality and diversity helped the participants better understand the theme of the project , the meeting also created an open space for interaction and integration.

The result of a five-day work at the comics workshops are comics, drawings, collages, and a spatial form, which were all presented at the final exhibition. Polish and Egyptian cartoonists worked in three groups, which were led by Beata Sosnowska , Jacek Frańś and Mohamed Salah . Work in each of the groups proceeded in another way. Beata Sosnowska encouraged participants to tell the history of their country through stories of women in their families. Jacek Frańś and Mohamed Salah emphasized improving artistic abilities to create stories in comics form. Jacek Frańś chose for the final exhibition

drawings from all comics boards created during the workshop, in groups of Beata Sosnowska and Mohamed Salah works summarizing the entire week of discussions and exercises were created.

Comics and drawings presented at the exhibition show how influential for both Polish and Egyptian participants was the common work. It is very visible that Polish and Egyptian themes intersperse. Among the greatest values that the participants mentioned as the results of the workshops were: opportunity to work together and get to know each others' cultures and living conditions, the process of transformation one's own consciousness and a greater openness to each other. These were also the sources of their artistic inspirations.

The works presented at the exhibition are full of emotions - those that accompany presented topics: relationships with women in their families, growing up, going beyond the roles traditionally assigned to women, but also those that accompanied overcoming barriers of communication and trying to understand each other.

The most important in the project, which is emphasized by the participants, was the meeting of women from two different cultures - Poland and Egypt. They differ in age, education background, family and professional situation. Working in a group, in pairs, telling stories of their lives and lives of their families, reflection on history affecting lives of real people helped to overcome barriers between them. On the last day of workshops many of them said that they were all women with similar problems and experiences, but on the other hand, they saw differences in daily living conditions. The value of the project was the opportunity to improve drawing and storytelling skills. Since many of the participants teach, these new skills and knowledge will be passed on to other people. The workshop also reminded how powerful can art be, creating space to talk about important issues. Opportunity to discuss various formal arrangements, allowed the participants to look for new ways to express themselves. The workshops created space for dialogue, in which the artists felt free, they could freely talk about their feelings and experiences, discover themselves in art and understand that it is good to differ and that, although the history of each of them was different, they made up for one story.

The exhibition was presented at the International Culture Centre in Cracow, Cheap East Gallery in Poznań, Mediateka in Wrocław and Contemporary Culture and Art Centre Darb 1718 in Cairo. It was possible thanks to the cooperation with members of the Polish Network of Anna Lindh Foundation.

We would like to thank all people involved in this project. It was a big challenge both in terms of the content and its organization. We would like to thank participants and the leading artists for their great creative energy. This is you that filled the project with the content. Thank you!

We are planning further presentations of the exhibition in Poland and abroad. We are also working on continuation of the project. But we are mostly pleased with the fact that participants keep in touch with each other and started various joint activities.

We present to you a publication containing lesson scenarios which were created based on experience from the workshops and we would like to encourage you to use them in your work.

Anna Miler and Agnieszka Cichočka

"النساء من أجل الثورة الديمقراطية" هو مشروع متعدد التخصصات يقوم بتنفيذه المركز الثقافي بحر البلطيق في جدانسك في شراكة مع جمعية أرتيريا و مركز الثقافة درب 1718 للفنون المعاصرة في القاهرة بدعم من مؤسسة أنا ليند. استغرق المشروع المقام في مهرجان الثامن للثقافات العالمية "نافذة على العالم". كان موجه إلى الفنانات الشابات من بولندا ومصر، وكان هدفه رسم من خلال الفن دور المرأة في المجتمع العام والمجال المدني. تألف من ورشة عمل، والكتب المصورة والثقافات، والأحداث الثقافية والمعارض والمنشورات. وكان مصدر الهام المشروع التغييرات الاجتماعية والسياسية في شمال أفريقيا، والتي أصبحت موضوع المهرجان الثامن للثقافات العالمية. كما ان كانت المنشآت قد أجريت سابقا من قبل مشروع المنظم من قبل ارتيريا "الفتيات أيضا ترسم الكوميكس".

دور المرأة في الحياة الاجتماعية والسياسية ليس معروف ومقدّر. مشاركتهم في الأنشطة السياسية غالبا ما ترتبط مع الحاجة إلى التغلب على العديد من المهام الثقافية. أصبح قسما من المشروع المشي من على خطى المشاركات بالإضراب(أنا فالينتينوفيتش. ألينا بينكوفسكا، جوانا دودا جفيازدا، هنريكا كجيفونوس) في ترسانة جدانسك فيالثمانينات. لعبت النساء دورا هاما أثناء الثورة في مصر. تحويل العالم هو أيضا من الجهود اليومية للنساء - الأمهات والجيدات والأخوات. الأضداد، التي تواجهها، أصبحت موضوع المحادثة والرسوم.

"نحن نعتقد أن الفن يلعب دورا كبيرا في بناء مجتمعات منفتحة وبعديّة، التي تسمح لبناء الجسور والحديث عن القضايا الهامة. الكوميكس في الكثير من الأحيان في تاريخه أصبح وسيلة للنشر والتحرر. يكن من خلال الرسم بشكل رئيسي الوصول إلى الناس في أجزاء مختلفة من العالم. وعلى أسس هذه المعتقدات لقد قمنا بتجهيز المشروع البولندي المصري، الذي كان جزءا رئيسيا منه هي ورشات عمل الكوميكس - اجتماع مؤلفات من مصر وبولندا. عندما أصبح مركز الثقافة والفنون المعاصرة درب 1718 شريك مركز الثقافة بحر البلطيق ورابطة ارتيريا ، اتخذ المشروع شكل واقعي واكتسب بعدا حقيقيا بين الثقافات".

كانت المقدمة إلى ورشة العمل الكوميكس الذي دام بين 11-15 نوفمبر في قاعة البلدة القديمة في جدانسك، ورشة عمل ليوم واحد للمشاركات في المشروع بين الثقافات (10 رسامات من مصر و 10 من بولندا)، بالاشتراك مع مدراء ورشات العمل. وقد ساعد المشاركات النقاش المفتوح حول الديمقراطية وحقوق الإنسان والمساواة والتنوع في فهم أفضل لموضوع المشروع، كما أنشأ الاجتماع مساحة حرة للتعرف والتكامل.

نتيجة العمل لمدة خمسة أيام في ورشات العمل هي الكوميكس والرسومات والفن التصويري، الذي عرض هو في المعرض. عملت رسامات الكاريكاتير البولندية والمصرية في ثلاث مجموعات، والتي كانت بقيادة بياتا سوسنوفكا، ياتسيك فرانث ومحمد صلاح. مضى العمل في كل من المجموعات بطريقة أخرى. شجعت بياتا سوسنوفكا المشاركات على وصف قصة بلادهم من خلال تاريخ النساء في عائلاتهم. وركز بدوره، ياتسيك فرانث ومحمد صلاح على تحسين القدرة على تأليف القصص في شكل كتاب فكاهي. اختار ياتسيك فرانث للعرض العام الكاريكاتير والرسوم من جميع التي تألفت أثناء ورشة عمل. وفي جماعات بياتا سوسنوفسكا ومحمد صلاح تألفت أعمال التي تلخص اسبوع كامل من المناقشات والتدريبات.

عرضت في المعرض كوميكسات ورسومات تظهر كيف كان للعمل الجماعي تأثيرا كبيرا على عمل الرسامات. وقالت المشاركات انه خلال الورشات كانت القيمة الاكبر للانفتاح وتبادل الاراء وفرصة العمل سويا، والتعارف على ثقافتهم والظروف المعيشية في بولندا ومصر وعملية التحول من الوعي. كان ذلك أيضا مصدر إلهامهم الفني. الأعمال المعروضة في المعرض مليئة بالعواطف - تلك التي تصاحب المواضيع المطروحة: العلاقات مع النساء في عائلتها، والنضج، وعبور الأدوار المسندة تقليديا للنساء، ولكن أيضا عواطف تلك التي رافقت التغلب على الحواجز اللغوية، ومحاولة فهم كل منهن الآخر.

كان أهم شيء في خلال المشروع، برأي المشاركات، ألتقاء نساء من ثقافتين مختلفتين - البولندية ومصر. تختلف في العمر والتعليم وحالة الأسرة والحالة المهنية. العمل في مجموعة من اثنين، وتبادل قصة حياتهم وأسرتهم، والانعكاس على التاريخ الذي يؤثر على حياة الناس ساعد على كسر الحواجز بينهم. وقال العديد منهم في اليوم الأخير من ورشة العمل أنهم جميعا مماثلات إلى كل النساء الأخريات بحيث المشاكل والتجارب المماثلة، ولكن من ناحية أخرى، شهدوا خلافاً في الظروف المعيشية اليومية. بلغت قيمة المشروع الفرصة بتحسين وضعه الرسومي ورواية القصص. ومن منذ ان العديد من المشاركات تعلم أو تحاضر فإنه يتم نقل المهارات والمهن الجديدة من شخص الى شخص اخر. وذكرت ورشة العمل أيضا أن يمكن أن يكون للفن قوة في تأليف مساحة للحديث عن المسائل الهامة. سمحت فرصة مناقشة القرارات الرسمية المعتمدة، للمشاركات البحث عن طرق جديدة للتعبير عن أنفسهن. نشأت خلال ورشة العمل مساحة للحوار، التي شعرت فيها الرسامات بالحرية، وتمكنت من التحدث عن مشاعرهم وتجاربهم، واكتشاف أنفسهن في الفن، وفهم انه من الجيد ان يكون هناك اختلاف، وعلى الرغم من أن تاريخ كل منهن كان مختلف، فإنه يتكون في قصة واحدة.

وقدم المعرض في مركز الثقافي الدولي في كراكوف، وفي معرض Cheap East في مدينة بوزنان، وفي المركز الثقافي في فروتسواف MEDiateka ومركز الثقافة والفنون المعاصرة درب في القاهرة. كان ممكنا بفضل تعاون أعضاء مؤسسة الشبكة البولندية أنا ليند.

"شكرا لجميع الذين شاركوا في هذا المشروع. كان تحديا كبيرا من المحتوى والتنظيم. شكرا للمشاركات والمدراء على الطاقة الإبداعية العظيمة. لقد أمألت اعمالكم هذا المشرع.

شكرا لكم!

نحن نخطط لعروض أخرى في بولندا وفي الخارج، ونعمل أيضا على استمرار المشروع. ولكن الذي يسرنا كثيرا هو أن المشاركات اتصال دائم وبدات الأنشطة المشتركة.

نضع في أيديكم نشر المشروع، الذي هو فاكهة ليس فقط من أعمال المشاركات المكثفة، ولكن قبل أي شيء تعبير عن عواطفهم،
ومشاعرهم وخبراتهم".

أنا ميلر و اجنيشكا تشيخوتسكا

Scenariusz zajęć międzykulturowych dla grup kulturowo jednorodnych oraz mieszanych - Marta Tymińska i Agata Włodarczyk

W czasie trwania projektu „Kobiety dla demokratycznej (r)ewolucji” odbyły się zajęcia integrująco-międzykulturowe dla uczestniczek projektu w wymiarze jednego, sześciogodzinnego spotkania. Na podstawie przeprowadzonych warsztatów trenerki, Marta Tymińska oraz Agata Włodarczyk, przygotowały 6 modułów, jakie można realizować w warunkach szkolnych oraz podczas różnych działań i aktywności edukacyjnych.

Moduły:

1. Tożsamość indywidualna oraz kulturowa
2. Tożsamość kulturowa oraz grupowa
3. Podstawy i bariery komunikacji
4. Czym jest kultura?
5. Komiks międzynarodowy
6. Mapa wyjątkowych kobiet

Moduł 1. Tożsamość indywidualna oraz kulturowa

Temat: Kim jestem jako ja, a kim jestem jako część mojej kultury?

Poziom kształcenia: klasy 4-6, gimnazjum, liceum.

Metody: praca metodą warsztatową – na wolnej od ławek przestrzeni, w kółku.

Cele:

- a) **Poznawcze:** pojęcia: tożsamość, tożsamość indywidualna, tożsamość kulturowa.
- b) **Kształcące:** praca metodą problemową, refleksja, praca nad wglądem.
- c) **Wychowawcze:** refleksja na temat różnorodności tożsamości i postaw,

Środki dydaktyczne: dla uczestników/uczestniczek warsztatów: karta *human bingo* (ćwiczenie

zmodyfikowane z innych podręczników); dla osoby prowadzącej zajęcia: wzór karty *human bingo*, kartka z pytaniami, długopis.

Przebieg zajęć: W skład tego modułu wchodzi dwa ćwiczenia.

A. Human Bingo.

Zadaniem tego ćwiczenia jest lepsze poznanie się grupy, a także refleksja nad faktem, że ludzie się od siebie tak bardzo nie różnią.

1. Wytłumacz, że za chwilę każdy uczestnik i uczestniczka otrzyma kartę Human Bingo (pochodzącą z tego opracowania, podręcznika Amnesty International lub uwzględniającą specjalne potrzeby grupy).
2. Wyjaśnij, że zadaniem uczestników/uczestniczek będzie wypełnienie tej karty, czyli odnalezienie osoby, która spełni każdy z warunków na zasadzie: jeden kwadracik, jedna osoba. Po wypełnieniu wszystkich pól trzeba krzyknąć „Bingo!”
3. Rozdaj karty uczestniczkom oraz uczestnikom zajęć.
4. Daj znać do rozpoczęcia zadania.
5. Pierwsza z osób, która krzyknie Bingo! może otrzymać jakąś nagrodę – cukierka, ciasteczko, plusa lub inny token.
6. Gra toczy się dopóki: wszyscy nie wypełnią kart lub wszystkie osoby na sali nie zostały przepytane. Jest możliwe, że ktoś nie będzie w stanie wypełnić wszystkich kwadracików. Należy w trakcie ćwiczenia zachęcać osoby uczestniczące do poszukiwań, ale ich nie ułatwiać.
7. Zaproś wszystkich do kręgu, po czym zadaj pytania: *Czy było trudno zakończyć zadanie? Dlaczego?; Czy którekolwiek z zadań było trudniejsze od innych – jeśli tak/nie to dlaczego, które?; Jakie były techniki poszukiwań?* Jeśli jakieś dało się zaobserwować, a grupa nie jest tego świadoma – opowiedz jej o swoich obserwacjach.

B. Tożsamość kulturowa – rundka pytań.

W trakcie trwania tego ćwiczenia uczestniczki oraz uczestnicy siedzą w kółku. Celem są rozważania na temat różnych rodzajów tożsamości – indywidualnej, społecznej oraz kulturowej.

1. Poinformuj uczestniczki oraz uczestników, że za chwilę zadasz im pięć pytań, na które każda osoba z osobna będzie udzielała odpowiedzi. Podkreśl, że nie są one wcale proste i zdajesz sobie z tego sprawę. W razie trudności ze znalezieniem odpowiedzi, daną osobę można przesunąć na koniec

kolejki. *Twoim zadaniem, jako osoby prowadzącej, jest robienie notatek i sporządzenie szybkich statystyk (ile osób udzieliło jakiej odpowiedzi etc.).*

2. Zadając pytania, nie podawaj przykładów.

- a. Kim jesteś? *Policz, jak często pojawiają się odniesienia do przynależności kulturowej.*
- b. Czy Twoja kultura jest dla Ciebie ważna? *Policz odpowiedzi TAK/NIE*
- c. Czy myślisz o sobie codziennie jako o Polce, Polaku? *Jeśli w grupie są przedstawiciele innych kultur, dopasuj pytanie do nich.*
- d. Czy teraz myślisz o sobie jako o Polaku/Polce? *Jeśli w grupie są przedstawiciele innych kultur, dopasuj pytanie do nich. W przypadku grupy kulturowo jednorodnej to pytanie może nie dać żadnego istotnego efektu, dlatego można je opuścić.*
- e. Kiedy, w jakich sytuacjach Twoja kultura/etniczność jest najbardziej zauważalna?

3. Przedstaw statystyki dla każdego pytania. Jeśli pojawia się jakaś ciekawa zależność, omów ją. Na przykład – w danej grupie wiele osób jest świadomych swojego pochodzenia kulturowego (może się pojawić w grupie mieszanej, gdzie liczba osób z innej kultury jest większa lub równa, bądź przynależność do innej kultury jest wyraźnie zauważalna).

4. Podsumowanie:

Przynależność do kultury najczęściej uświadamiamy sobie w momencie, gdy znajdziemy się w grupie o odmiennym kulturowym pochodzeniu. Naszą tożsamość kulturową uświadamiamy sobie w odniesieniu do kogoś innego (podobne zależności widać w przynależności grupowej).

Zapytaj uczestników o mniejszości etniczne zamieszkujące ich kraj (w przypadku grupy tak mieszanej, jak i jednorodnej). Zadaj pytania: Czy czujesz, że przynależysz do mniejszości etnicznej? Będąc w swoim kraju, kiedy najczęściej myślisz o tym, że należysz do mniejszości etnicznej?

Materiały dydaktyczne:

Materiał numer 1: *Human Bingo*

Pytania w tabelce można zmienić – zależnie od wieku osób w grupie jak i ich zaplecza kulturowego.

Znajdź kogoś, kto...

... ma zwierzątko.	... umie pływać.	... lubi podróżować.	... ma prawo jazdy.	... czytał/-a dziś książkę.
... pracuje z ludźmi.	... mówi więcej niż 2 językami.	... ma siostrę.	... ma brata.	... lubi czytać komiksy.
... lubi chodzić na spacer.	... nie lubi zimy.	... lubi kwiaty.	... nie mówi zbyt wiele.	... często ogląda filmy.
... wstał dziś wcześniej.	... jest szczęśliwy/-a.	... lubi czytać poezję.	... umie śpiewać.	... lubi koty.
... pracuje na pełen etat.	... jest studentem.	... nie znosi fast-foodów.	... jest wegetarianinem/-ką.	... lubi różnorodną muzykę.

Zakończenie: W ramach podsumowania prowadzący zbierają wszystkie najważniejsze kwestie, jakie zostały poruszone w trakcie spotkania. Przypomina, że chociaż ludzie się od siebie różnią, co czasami widać na pierwszy rzut oka (płeć, kolor skóry, wiek), to również są do siebie podobni (zainteresowania, co lubią, czego nie, co jest dla nich istotne).

Uwagi:

Dodatkowe informacje można znaleźć w następujących opracowaniach:

Nikitorowicz, J. (2010), *Grupy etniczne w wielokulturowym świecie*, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Oleś, P., Batory, A. (2008), *Tożsamość i jej przemiany a kultura*, Lublin: Wydawnictwo KUL.

Moduł 2. Tożsamość kulturowa oraz grupowa

Temat: Co mnie łączy z grupą?

Poziom kształcenia: każdy

Metody: praca warsztatowa, praca kreatywna, rysowanie.

Cele:

c) Poznawcze: pojęcia: tożsamość kulturowa, otwartość, samowiedza.

d) Kształcące: praca metodą problemową, podejmowanie samodzielnej działalności twórczej (rysunek).

c) Wychowawcze: docenianie różnorodności oraz dostrzeganie własnych zalet.

Środki dydaktyczne: dla uczestników/uczestniczek warsztatów: kartka papieru, stare gazety i magazyny, klej, nożyczki, taśma klejąca, kredki, flamastry, farbki etc.; dla osoby prowadzącej zajęcia: nic.

Przebieg zajęć:

A. Na mojej dłoni

1. Powiedz uczestnikom oraz uczestniczkom, że za chwilę rozdasz im kartkę oraz kredki. Ich zadaniem będzie odrysowanie na niej swojej dłoni. Nie będą musieli pokazywać swojej pracy innym.
2. Rozdaj kartki oraz kredki. Poczekaj, aż wszyscy wykonają polecenie.
3. Poproś uczestników/uczestniczki, aby w każdym palcu tak wyrysowanej dłoni zapisali jedną rzecz dotyczącą siebie: (1) co robią w życiu, (2) co lubią robić, (3) z czym się identyfikują, (4) kim są, (5) z czego są dumni.
4. Kiedy wszyscy wypełnią zadanie (może to potrwać kilka minut, w zależności od grupy), zapytaj, czy ktoś chciałby się podzielić swoją „ręką” z innymi.
5. Warto zapytać, który palec sprawił najwięcej trudności i dlaczego; a także podkreślić, jak ważne jest myślenie o sobie w kategoriach własnych zdolności, a nie braków. Spotkanie można podsumować stwierdzeniem, że nasze życie leży w naszych rękach, każda z osób ma odpowiednie zasoby, aby sobie w tym życiu poradzić. Zaznacz, że kolejne ćwiczenie będzie nawiązywało do tego.

B. Herb

1. Podziel uczestników na równoliczne grupy, najlepiej nieprzekraczające 4 osób. W przypadku pracy z grupą kulturowo niejednorodną postaraj się tak podzielić uczestniczki oraz uczestników, by uzyskać podobnie niejednorodne podgrupy.
2. Na środku sali połóż stare gazety oraz magazyny, kredki, farby, pastele, papier, taśmę klejącą, klej, nożyczki itd.
3. Każdej z drużyn przydziel po jednej dużej, niezadrukowanej kartce (może być flipchart, odwrotna strona starego plakatu lub kartka z bloku A3).
4. Poinstruuuj, że zadanie polega na stworzeniu grupowego herbu (emblematu) z dostępnych na środku sali przedmiotów. Przy czym w jego skład nie mogą wchodzić żadne słowa i każda osoba z grupy musi zostać uwzględniona w herbie. Dla ułatwienia uczestniczki oraz uczestnicy mogą skorzystać z dłoni stworzonych w poprzednim ćwiczeniu.
5. Daj znać do rozpoczęcia prac i powiedz, za ile minut ten czas się skończy (ok. 6 minut powinno wystarczyć).
6. Każda grupa w kilku słowach powinna zaprezentować swoje dzieło oraz je objaśnić.
7. **Pytania podsumowujące:** Jak przebiegało ustalenie, co powinno zostać włączone w herb? W jakim stopniu wyniki poprzedniego ćwiczenia okazały się przydatne? Czy w którymkolwiek momencie pojawiły się konflikty? *(Jeśli osoba prowadząca je zauważyła, a grupy milczą, warto ten wątek pociągnąć dopytując, na jakim tle pojawiła się niezgoda, jakie były problemy.)*

Zakończenie: Prowadzący podsumowuje spotkanie, przypomina ustalenia ze spotkania – wspólne cechy, istotność własnych zalet itd. Dziękuje dzieciom za uczestniczenie w zajęciach i żegna się z nimi.

Uwagi:

Nikitorowicz, J. (2010), *Grupy etniczne w wielokulturowym świecie*, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Oleś, P., Batory, A. (2008), *Tożsamość i jej przemiany a kultura*, Lublin: Wydawnictwo KUL.

Moduł 3. Podstawy i bariery komunikacji

Temat: Co nam przeszkadza w rozmawianiu?

Poziom kształcenia: szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne, osoby dorosłe.

Metody: praca warsztatowa, dyskusja moderowana, praca w parach.

Cele:

- e) **Poznawcze:** pojęcia: definicje komunikacji oraz komunikacji międzykulturowej,
- f) **Kształcące:** praca metodą problemową, podejmowanie dyskusji i współpraca z innymi osobami.
- c) **Wychowawcze:** kształtowanie postawy otwartości i utrwalanie świadomości, iż efektywna komunikacja jest trudną i wartościową sztuką, a także kluczem do porozumienia między ludźmi.

Środki dydaktyczne: dla uczestników/uczestniczek warsztatów: prostokątne kartki - „cegiełki”, masa samoprzylepna do ścian, kartki i długopisy, karteczki post-it; dla osoby prowadzącej zajęcia: kartony z cytatami o komunikacji (patrz: Materiały dydaktyczne).

Przebieg zajęć:

A. Cytaty o rozmawianiu

1. Rozłóż na podłodze przygotowane wcześniej kartony z przygotowanymi cytatami dotyczącymi komunikacji (przykładowe znajdziesz w „Materiałach dydaktycznych”).
2. Poinstruuuj uczestniczki oraz uczestników, żeby wybrali ten, który wg nich najlepiej odpowiada na pytanie „Czym jest komunikacja?” i przy nim stanęli.
3. Gdy wszyscy już wybiorą, przedyskutuj z każdą z grup ich decyzje. Jeśli jakiś cytat nie zostanie wybrany, zapytaj dlaczego.
4. W podsumowaniu zaznacz, że tak naprawdę wszystkie cytaty odpowiadają na zadane pytanie. Razem zaś tworzą pełniejszy obraz niż czyniły to osobno. *Czasem wniosek ten sam nasuwa się uczestnikom, innym razem osoba prowadząca powinna na niego naprowadzić.*

B. Bariery w rozmawianiu

1. Podziel grupę na pary (w przypadku grupy mieszanej kulturowo – pary mieszane).
2. Poproś, aby pary zastanowiły się nad sytuacjami z życia, kiedy napotkali na duże trudności w porozumieniu się z drugą osobą. Niech jedna osoba opowiada, a druga słucha i zanotuje, jaki wystąpił problem komunikacyjny.
3. Następnie niech para zastanowi się, jak można zaradzić podobnym problemom w przyszłości.
4. Narysuj na flipcharcie/tablicy cegły i poproś przedstawicieli/przedstawicielki par, żeby powpisywali problemy komunikacyjne w osobne cegiełki.

5. Następnie rozdaj parom małe kawałki papieru/kartki samoprzylepne i poleć, aby na nich wypisały możliwe rozwiązania, a następnie przykleiły je do odpowiednich cegiełek. Za każdym razem, gdy osoba będzie podchodzić, by przykleić swoje rozwiązanie, powinna uzasadnić swoją decyzję.

6. Ilość kartek pokazuje, jak wiele mamy dziur w komunikacji – ile jest problemów, którym trzeba zaradzić.

7. Podsumowanie: Jak trudno było zdiagnozować problem? Jak trudno odnaleźć rozwiązania? Problemy w komunikacji mogą pojawić się na każdym etapie komunikacyjnym. Co pomaga je przezwyciężyć? (*wola, chęć, praca, bycie świadomym ich występowania*).

Materiały dydaktyczne:

Materiał #1 Cytaty do „Cytatów o rozmawianiu”

Cytat 1:

„Najważniejsza rzecz w komunikacji to usłyszeć to, co nie zostało powiedziane.” - Peter F. Drücker

Cytat 2:

„Ludzie zwykle widzą to, czego szukają i słyszą to, co chcą usłyszeć.” - Harper Lee, *Zabić drozda*

Cytat 3:

„Ważną rzeczą jest, nigdy nie przestawać pytać.” - Albert Einstein

Zakończenie: Prowadzący przypomina najważniejsze informacje z zajęć poświęconych komunikacji, a także dziękuje uczestnikom i uczestniczkom za aktywny udział.

Moduł 4. Czym jest kultura?

Temat: Oblicza kultury – czym jest kultura i dlaczego ją badamy?

Poziom kształcenia: dzieci i młodzież szkolna, osoby dorosłe.

Metody: praca warsztatowa, wykład, praca w grupach.

Cele:

g) Poznawcze: definicja kultury, poznanie terminów: kultura materialna, kultura duchowa, wielokulturowość.

h) Kształcące: praca metodą problemową, podejmowanie inicjatywy w dyskusji, nauka współpracy.

c) Wychowawcze: kształtowanie postawy doceniającej kulturową różnorodność świata.

Środki dydaktyczne: dla uczestników/uczestniczek warsztatów: kilka dużych flipchartów, flamastry i kredki, karteczki samoprzylepne (lub karteczki, które później taśmą bądź masą mocującą będzie można przyczepić), długopisy; dla osoby prowadzącej zajęcia: rysunek góry lodowej na flipcharcie.

Przebieg zajęć:

A. Narysuj mi kulturę

1. Podziel grupę na podgrupy, najlepiej nie więcej niż 4 osobowe (*jeśli pracujesz z grupą niejednorodną, postaraj się tak poprowadzić podział, aby żadna z grup nie była jednorodna kulturowo*).
2. Każdej z grup wręcz flipchart i zestaw kolorowych kredek oraz flamastrów.
3. Wytłumacz, że teraz będziecie zastanawiać się wspólnie nad tym, czym jest „kultura” i dlatego prosisz, żeby najpierw osoby w grupach omówiły, co im się kojarzy z tym pojęciem, a potem to narysowały. Czas trwania ćwiczenia: około 10 minut.
4. W trakcie ćwiczenia chodź po sali, moderuj, zachęcaj do dyskusji i rysowania.
5. Po zakończeniu rysowania poproś każdą grupę, żeby przedstawiła swój rysunek i omówiła co przedstawia. Moderuj dyskusję, zwracaj uwagę na wspólne elementy plakatów, a także na różnice. Mogą pojawić się również definicje żartobliwe, je również włącz w analizę. Zwróć szczególną uwagę na to, czy rysunki prezentują przede wszystkim kulturę materialną, czy duchową. Zapytaj: dlaczego tak, a nie inaczej? Co jest łatwiejsze do narysowania? Jaka jest różnica pomiędzy jedną, a drugą?
6. W ramach podsumowania zaproś do kolejnego ćwiczenia.

B. Góra lodowa

1. Rozdaj uczestnikom i uczestniczkom karteczki samoprzylepne oraz długopisy. Przypomnij im, co narysowali w poprzednim ćwiczeniu. Teraz poproś, żeby na karteczkach wypisali poszczególne rzeczy, które według nich składają się na kulturę. Jeden aspekt – jedna karteczka samoprzylepna. Każda osoba powinna przygotować co najmniej dwie karteczki.
2. Powieś na ścianie lub tablicy flipchart z narysowaną górą lodową. Rysunek musi uwzględniać czubek góry lodowej (mniejszy), linię wody oraz resztę bryły (większa część). Wyjaśnij, że w kulturze bardzo często jest tak, że widzimy tylko pewne jej elementy na pierwszy rzut oka – reszta pozostaje niewidoczna. Jeżeli grupa ma trudności ze zrozumieniem, zapytaj, co jest widoczne, gdy przybywają do innego, nieznanego im kraju, a co jest niewidoczne.
3. Po tym krótkim wprowadzeniu poproś poszczególne osoby, żeby przykleiły swoje karteczki do rysunku według swojego uznania. Jeżeli to, co mają napisane na kartce, jest widoczne w kulturze od razu, to przyklejamy ją w okolicie czubka góry, jeśli zaś nie – wtedy na dół. Mogą się zdarzyć również kwestie sporne, wtedy można przykleić takie karteczki na linii wody.
4. Poproś wszystkich, żeby usiedli na miejscach. Przeanalizuj z grupą obraz, jaki stworzyły przyklejone karteczki. Odczytaj je po kolei i pogrupuj wedle uznania. Jeżeli ktokolwiek będzie miał

wątpliwości co do umiejscowienia karteczek – przedyskutujcie to i wspólnie znajdźcie odpowiednie miejsce.

5. Omów ćwiczenie. Zadaj grupie kilka pytań: (1) Jak wam się robiło to ćwiczenie? (2) Czy zobaczyliście coś nowego? (3) Czy chcecie dodać coś od siebie? (4) Czy te widoczne i niewidoczne aspekty kultury wpływają na siebie? (5) Czy mogą być różne lub te same w różnych kulturach? (6) Jak to może wpływać na kontakt między kulturami? (7) Co to jest „szok kulturowy”?

Zakończenie: Podsumuj zajęcia podkreślając, że jest to jedynie wstęp do głębszego poznania innych kultur, a także tego, jak my funkcjonujemy w swojej kulturze. Podziękuj za udział w zajęciach i dyskusje.

Uwagi: Przed tymi zajęciami należy zapoznać się z literaturą dotyczącą zarówno kultury, jak i psychologii międzykulturowej. Należy przyswoić sobie znaczenie takich terminów jak: kultura, szok kulturowy, międzykulturowość, kultura materialna i duchowa.

Zachęcamy do lektury następujących publikacji:

Boski. P. (2009), *Kulturowe ramy zachowań społecznych. Podręcznik psychologii międzykulturowej*, Warszawa: PWN.

Nisbett. R. E. (2009), *Geografia myślenia. Dlaczego ludzie Wschodu i Zachodu myślą inaczej*, Sopot: Smak Słowa.

Baldwin. E. i in. (2007), *Wstęp do kulturoznawstwa*, Poznań: Zysk i Spółka.

Moduł 5. Komiks międzynarodowy

Temat: Czy komiks jest wszędzie taki sam?

Poziom kształcenia: szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne, osoby dorosłe.

Metody: praca z tekstem kultury, praca w grupach i praca w parach, dyskusja, metoda warsztatowa.

Cele:

- i) Poznawcze:** pojęcia: strip komiksowy, *one-shot*, narracja, grafika, kreska, kadrowanie, dialogi.
- j) Kształcące:** kształtowanie zdolności czytania tekstów kultury popularnej.
- c) Wychowawcze:** docenianie różnorodności, współpraca, rozbudzanie ciekawości i zachęcanie do czytania.

Środki dydaktyczne: dla uczestników/uczestniczek warsztatów: wydruki komiksów z różnych kultur, po dwa egzemplarze na parę/grupę, kartki z wydrukowanymi pytaniami.

Przebieg zajęć:

Comic Book International

1. Przygotuj szereg komiksów z różnych kręgów kulturowych (z różnych krajów i czasów). Najlepiej by było, gdyby były to krótkie stripy komiksowe albo jednostronicowe publikacje z pointą. Mogą to być też fragmenty dłuższych publikacji, ale dobrze, jeżeli tworzyłyby samodzielną całość. Dobrze, żeby komiksy poruszały tę samą problematykę lub tematykę (*inaczej ćwiczenie nie osiągnie zamierzonego celu*).

2. Podziel grupę na pary albo (jeżeli osób jest więcej albo przykładów mniej) mniejsze podgrupy. Przetasuj wydruki i rozdaj po dwa (różne) egzemplarze na parę/grupę. Poproś o przeanalizowanie tych prac.

3. Rozdaj grupom kartki z pytaniami. Nie trzeba na nich zapisywać odpowiedzi, najważniejsze jest, żeby para/grupa przedyskutowała kolejne aspekty tego komiksu.

4. Podczas dyskusji chodź po sali, moderuj, zadawaj dodatkowe pytania. Gdy zauważysz, że w grupach zaczyna się odchodzić od rozmawiania o komiksach, przerwij dyskusję i przystąp do ogólniejszego omówienia.

5. Poproś każdą parę/grupę o pokazanie swoich komiksów oraz ogólne wypowiedzenie się na temat różnic i podobieństw w tych produkcjach, a także na temat wrażeń z lektury tych komiksów. Dopytuj: (1) Które komiksy bardziej wam się podobają? (2) Które są bardziej czytelne? (3) Czy coś was zaskoczyło?

6. Przejdź na bardziej ogólny poziom. Zapytaj, czy w komiksach widać „góre lodową” znaną z poprzednich zajęć (o ile były wykonywane w tej grupie). Co jest bardziej widoczne: zewnętrzne czy wewnętrzne przejawy kultury?

Konkluzja ćwiczenia może być bardzo różna, ważne jest jednak, żeby na koniec zaznaczyć iż kultura ma wpływ na wytwarzane w jej obrębie treści. Sposób opowiadania, akcentowanie problemów czy elementów historii może się różnić w zależności od tego kto ją opowiada – kobieta lub mężczyzna, ateista lub osoba wierząca. Zwykle to, co nam się bardziej podoba jest bardziej podobne do tego, co widzimy każdego dnia, ponieważ jest nam znajome. Czytanie komiksów pochodzących z innych kultur wymaga od nas większego wysiłku, ponadto niektóre jego elementy mogą pozostać dla nas niejasne, jak na przykład wykorzystane symbole lub odniesienia kulturowe. W takich wypadkach czasem trzeba poświęcić więcej czasu, aby poszukać dodatkowych informacji poza samym tekstem.

Materiały dydaktyczne:

Pytania do ćwiczenia *Comic Book International*

1. Jak myślisz, o czym są te komiksy?

Komiks 1:

Komiks 2:

2. W jaki sposób jest opowiedziana historia?
3. Czy to dla Ciebie czytelny sposób?
4. Jak myślisz, jakie to rodzaje komiksów (np. komiks superbohaterski, komedia obyczajowa, fantasy, manga)?
5. Czy jesteś w stanie rozpoznać, z jakiego kraju jest ta produkcja?
6. Jak jest przeprowadzona narracja? Jak ułożone są dialogi? Jak jest poprowadzona kreska?

Zakończenie: W ramach podsumowania można zapytać o to, jakie komiksy osoby uczestniczące czytają na co dzień.

Uwagi: To ćwiczenie wymaga od osoby prowadzącej ogólnej znajomości sztuki komiksowej. Ważne jest, żeby było przeprowadzone przez osobę, która czyta komiksy i ma ogólne rozeznanie. Niekoniecznie musi być znana cała historia komiksu światowego, niemniej jednak temat ten trzeba lubić, aby móc swobodnie przeprowadzić to ćwiczenie. Wskazane by było, żeby wybrane komiksy stanowiły zamkniętą całość fabularną, a jeśli nie – żeby osoba prowadząca zajęcia znała kontekst i aspekty fabularne komiksu.

Przygotowane egzemplarze komiksowe powinny być pogrupowane w pary tematyczne np. komiksy obyczajowe albo historyczne. Trudno jest porównywać do siebie dwa komiksy odrębne nie tylko kulturowo ale też gatunkowo.

Proponowana literatura o komiksie:

Kuczyńska, K. (2012). *Polski komiks kobiecy*. Warszawa: timof i cisi wspólnicy.

Szyłak, J. (2010). *Komiks: świat przerysowany*. Gdańsk: słowo/obraz terytoria.

Szyłak, J. (2000). *Komiks*. Kraków: Znak.

Moduł 6. Mapa wyjątkowych kobiet

Temat: Czy kobiety mogą zmienić świat?

Poziom kształcenia: szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne, osoby dorosłe.

Metody: praca w grupach, praca warsztatowa, dyskusja.

Cele:

k) Poznawcze: pojęcia: praca społeczna, demokracja, prawa człowieka.

l) Kształcące: praca metodą problemową, podejmowanie samodzielnej działalności twórczej (rysunek).

c) Wychowawcze: kształtowanie poczucia estetyki i rozwój kulturalny uczniów/uczennic
poznanie dziedzictwa i krajobrazu kulturowego oraz zabytków swojego regionu na przykładzie budynku Ratusza Staromiejskiego oraz Nadbałtyckiego Centrum Kultury.

Środki dydaktyczne: dla uczestników/uczestniczek warsztatów: małe karteczki samoprzylepne, długopisy, wycięte kształty kontynentów (do podziału na grupy); dla osoby prowadzącej zajęcia: mapa świata na flipcharcie lub innej planszy .

Przebieg zajęć:

1. Podziel uczestników i uczestniczki na grupy, najlepiej 4 lub 5 osobowe (*jeśli pracujesz z grupą kulturowo niejednorodną, postaraj się, aby podgrupy nie były kulturowo jednorodne*). Wykorzystaj do tego metodę losowania. Rozdaj wszystkim osobom wcześniej wycięte szablony kontynentów. Zadanie polega na tym, aby stworzyć mapę świata poprzez odnalezienie innych osób, które posiadają pozostałe z kontynentów.
2. Rozdajemy każdej grupie kilka karteczek samoprzylepnych i prosimy, żeby wspólnie wytypowali od 3 do 6 kobiet, które (1) są im znane, (2) przyczyniły się do zmienienia oblicza tego świata np. walczyły o wolność, demokrację, były artystkami i (3) tym podobne postacie. Liczba wybranych osób zależy od liczebności grup i tego, jak długo ma trwać ćwiczenie, im więcej postaci zostanie wybranych w danej grupie, tym dłuższe ćwiczenie. Wybór postaci grupy mają przedyskutować i wspólnie wynegocjować w grupie.
3. Podczas dyskusji moderuj grupy, monitoruj dyskusje dotyczące wyboru postaci, zadawaj dodatkowe pytania.
4. Zakończ część dyskusji w grupach. Następnie pokaż flipchart z narysowaną mapą świata (albo faktyczną mapę świata) i poproś kolejne grupy o przedstawienie swoich bohaterek. Kolejne nazwiska przyklejaj na mapie. Przy wyczytywaniu i charakteryzowaniu kolejnych postaci dopytuj, dlaczego zostały wybrane właśnie one i czy wybór powtarza się w innych grupach. Jeśli inne grupy również wybrały tę postać, niech uzasadnią swój wybór i również dokleją karteczkę.
5. Pod koniec przyjrzyj się mapie i zapytaj grupę, jaki obraz im się wyłania z tej mapy. Skąd są najbardziej znane im kobiety? Czy łatwo było wybrać? A czy łatwo było przekonać grupę do tych postaci? Na koniec zapytaj się o wrażenia z ćwiczenia.

Zakończenie: Osoba prowadząca zajęcia wprowadza pojęcie herstorii jako nurtu w historii, który odzyskuje kobiety do głównego dyskursu.

Uwagi: To ćwiczenie fantastycznie się sprawdza w grupach kulturowo niejednorodnych, gdzie następuje niezwykle żywa wymiana biografiami niezwykle interesujących kobiet. Ważne jest, aby przed przystąpieniem do tego ćwiczenia być zaznajomionym ze zjawiskiem *herstorii*.

Można zapoznać się z następującą literaturą:

Jak pisać teksty herstoryczne?, <http://metropolitanka.ikm.gda.pl/czytelnia/artykuly/jak-pisac-teksty-herstoryczne/>

Furgał. E. (red.) (2013) *Krakowski Szlak Kobiet. Przewodniczka po Krakowie Emancypantek. Tom 1*. Kraków: Fundacja Przestrzeń Kobiet.

Intercultural workshop scenarios for groups culturally uniform or mixed –

Marta Tymińska and Agata Włodarczyk

Within the project "Women for Democratic (R)evolution" an intercultural-integrating 6-hour-long workshop was held. Based on the experience from the workshop, the trainers Marta Tymińska and Agata Włodarczyk have prepared 6 modules that can be used by teachers, educators during school lessons/hours and during various educational activities.

Modules:

1. Cultural and individual identity
2. Cultural and group identity
3. Basics and barriers of communication
4. What is culture?
5. International comic
6. A map of outstanding women

Module 1. Cultural and individual identity

Subject: Who am I as I and as part of my culture ?

Level of education: children between 12-18

Methods: workshop methods – in a space free of tables, in a circle.

Aims:

- a) **cognitive:** terms: identity, individual (personal) identity, cultural identity
- b) **instructive:** **problem-**oriented work model, insight
- c) **educational:** analysing diverse identities and roles

Materials: For participants: *Human bingo* sheet (exercise modified from other workshop handbooks);
For trainers: *Human bingo* model sheet, sheet with questions, pen

Exercises: in this module there are two exercises.

A. Human Bingo

The aim of this exercise is to allow the group to get to know each other better, as well as to show that people are not so different from each other.

1. Explain, that in a moment, each of the participants is going to receive a sheet of Human Bingo (attached to this scenario, or from Amnesty International book, or some other source, created in accordance with the needs of the group).
2. Explain that the aim is to fill the chart by finding a person fulfilling all the criteria based on the rule: one square, one person. After filling in all squares one shouts: "Bingo!"
3. Give the sheets to participants
4. Make a sign to begin the search.
5. First person shouting "Bingo!" can get a prize - a candy, a cookie, a plus or another token.
6. The game continues until: all participants fill their charts or everyone asked another people and found no one meeting the requirements. It is possible that someone will not be able to fill in all the squares. You should encourage the search, but should not make it easier by helping.
7. Invite everyone to the circle and ask questions: Was it difficult to finish the task? Why?; Was there any square more difficult to fill compared to others - if yes, why? which?; what were the techniques

of the search used? If you could notice techniques which the group was not aware of – tell them about your observations.

B. Cultural identity – a round of questions.

This exercise is done with the participants seated in a circle. The aim is to consider different types of identity – individual, social and cultural.

1. Tell the participants that you are going to ask each of them 5 questions. Emphasize that the questions are not easy and that you are aware of it. If a person has problems with finding an answer they can be moved towards the end of the round. Your task as the leader is to make notes and make quick statistics (how many people answered each question).

2. While asking the questions do not give examples.

- a. Who are you? - *Count how many answers relate to cultural identity*
- b. Is your culture important to you? - *Count answers YES/NO*
- c. Do you consider yourself to be a Polish person every day? - *If there are other cultures represented in the group modify the question accordingly.*
- d. Do you consider yourself as a Polish person now? - *If there are other cultures representatives, modify the question accordingly. In case of a mono-cultural group this questions may not bring any significant effect, so you can skip it.*
- e. When, in what situation is your ethnic identity most visible?

3. Present the statistics for each question. If there is some interesting correlation, discuss it. For example – you can have in the group participants that are aware of their cultural identity; if the group is culturally mixed that situation is highly probable to appear.

4. Summary: We most often become aware of the cultural identity, when we are in a group with different cultural background. Our cultural identity becomes most apparent when we relate ourselves to those other people (similar correlations are visible in a group identity). Ask the participants about ethnic minorities living in their respective countries. Ask questions: Can you feel that you belong to a minority? In your country, when do you feel that you belong to an ethnic minority?

Didactic materials:

Material number 1: Human Bingo

Questions in the chart can be changed depending on the group and its cultural background.

Find someone who...

Summary: The trainers repeat the most important issues that were discussed at the meeting. The trainers underline that even though people differ at the first sight (sex, skin color, age), at the same time they are similar (interests, what they like/dislike, what is important to them).

Comments:

Extra information can be found in the following books:

Nikitorowicz, J. (2010), *Grupy etniczne w wielokulturowym świecie*, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Oleś, P., Batory, A. (2008), *Tożsamość i jej przemiany a kultura*, Lublin: Wydawnictwo KUL.

Module 2. Cultural identity and group identity

Subject: What connects me with the group?

Level of education: all levels

Methods: workshops, creative work, drawing

Aims:

- a) **cognitive:** termis: cultural identity, openness, self-awareness
- b) **instructive:** problem-oriented work model, spontaneous creative activities
- c) **educational:** appreciating diversity, empowering one's own good sides

Materials: For participants : a piece of paper, old newspapers and magazines, glue, tape, colour pencils, paints etc. For trainers: no needed materials

The course of the workshop:

A. On my hand

1. Tell the participants that you are going to give them sheets of paper and crayons. Their task is to stamp-draw their palm. They do not have to show their work to others.
2. Give them sheets and crayons. Wait for them to finish.
3. Ask the participants to write on each finger one thing connected with them: 1-what they do in life 2. what they like doing 3. what they identify with 4. what are they proud of, 5. who are they.
4. When everyone finishes ask them if they want to share their palm with others. (it can last a couple of minutes depending on the group).
5. It is worth asking which finger was the most difficult and why, and to emphasize that it is important to think about oneself in the categories of one's skills not lacks. The meeting can be finished with a conclusion that our life is in our hands and that each person has suitable resources to succeed. Stress that next exercise is going to relate to this one.

B. Emblem

1. Divide participants into equal groups, no more than 4 per group at best. In the case of multicultural groups try to divide participants in such way that you get similarly multicultural subgroups.
2. In the center of the room put old newspapers, magazines, crayons, paints, pastels, paper, adhesive tape, glue, scissors.
3. Give each group one big, clean sheet of paper (flipchart paper, back of an old poster, A3 sheet, etc.).
4. Instruct them that the task is to create a group emblem from the objects in the room. However the emblem cannot include words and each person from the group must be included in the emblem. To make the task easier participants can use palms created in the previous exercise.
5. Make a sign to start the work and tell the group how much time they have (6 minutes should be enough).
6. Each group should present their work and explain their creation in a few words.
7. Summarizing questions: What was the reason behind your decisions of what should be included in the emblem? Was the previous exercise helpful in making decisions? Was there any conflict? (If the trainer noticed conflicts and the group doesn't mention it, it is worth to ask what the background of the noticed conflict was, what kind of problems arose).

Summary: The trainer summarizes the meeting, repeats conclusions - common features, importance of ones skills, etc. Trainer thanks participants and says goodbye.

Comments:

Nikitorowicz, J. (2010), *Grupy etniczne w wielokulturowym świecie*, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Oleś, P., Batory, A. (2008), *Tożsamość i jej przemiany a kultura*, Lublin: Wydawnictwo KUL.

Module 3 Basics and barriers of communication

Subject: What makes talking difficult?

Level of education: children and adults

Methods: workshops, moderated discussion, work in pairs

Aims:

a) **cognitive:** definitions of: communication and cross-cultural communication

b) **instructive:** problem-oriented work model, discussing and co-working with others

c) **educational:** shaping attitude of openness and consolidate awareness that effective communication is a difficult and valuable art, as well as the key to understanding between people.

Materials: For participants: square pieces of paper - „bricks”, blue tag, papers and pens, post-its; For trainer: pieces of paper with quotations about communication (Didactic materials).

The course of the workshop:

A. Quotations about communication

1. Place on the floor boxes with quotations about communication (examples can be found in "Didactic materials").

2. Instruct the participants to choose a quotation that best answers the question "What is communication?" and to stand next to it.

3. As soon as everyone makes their choices, discuss the decisions of each group. If one of the quotation is not chosen ask for the reason why.

4. In the summary emphasize that in fact all the quotations answer the question posed in this exercise. Together they create the complex picture of what communication is, more than they do on their own.-Sometimes this conclusion may be reached by the participants themselves, in other cases the trainer should lead to this conclusion.

B. Barriers in talking

1. Divide the group into pairs (in mixed cultures groups divide participants into mixed pairs).
2. Ask each pair to consider life situations, when they met difficulties in communicating with other persons. One person should talk and the other listen and take notes, on what the communication problem was.
3. Let the pair consider how this discussed problem can be solved in the future.
4. Draw some bricks on a board/flipchart and ask pairs to write certain communication problems in separate bricks.
5. Next give the pairs post-it papers or pieces of paper, and ask them to write down on them the possible solutions they came up with and stick them to the appropriate bricks. Each time a person sticks the solution, he/she should justify his/her decision.
6. The number of pages stuck to the brick wall shows how many holes in communication we have - how many problems we should solve.
7. **Summary:** How difficult was it to diagnose the problem? Was it difficult to find the solution? Problems in communication can happen in each communication phase. What helps fighting against them? (the will, the work, the awareness that such problems take place)

Didactic materials:

Material #1 Quotations to „Quotations about communication“

Cytat 1:

„The most important thing in communication is to hear what isn't being said.“- Peter F. Drücker

Cytat 2:

„People usually see what they are looking for and hear what they want to hear- Harper Lee, *Zabić drozda*

Cytat 3:

„The important thing is not to stop questioning.” - Albert Einstein

Summary: The trainer summarizes the most important information from the workshop concerning communication and thanks the participants for their active participation.

Module 4. What is culture ?

Subject: The faces of culture – what is culture and why are we exploring it?

Level of education: pupils, adolescents and adults.

Methods: workshop, lecture, work in groups

Aims:

a) **cognitive:** definition of culture; terms: material culture, spiritual culture, multiculturalism

b) **instructive:** problem-oriented work model, taking initiative in discussion, cooperation practice

c) **educational:** empowering attitudes appreciating diversity

Materials: For participants: flipcharts, markers and crayons, post-its, pens; For trainer: a drawing of an iceberg.

The course of the workshop:

A. Draw me a culture

1. Divide the group into subgroups, no more than 4 people per subgroup (if you work with multicultural group, try to make multicultural subgroups).

2. Give each group a flipchart and some colourful crayons and markers.

3. Explain that you are all going to try and find what culture is and this is why you would like to ask the participants to talk in groups. Firstly what they associate with this word, and later, to draw it. The duration of this exercise is about 10 minutes.

4. During the exercise stroll around the room, moderate, encourage the discussion and drawing.

5. When the drawing is finished ask each group to present their work and explain it. Moderate the discussion, pay attention to common elements of the posters as well as to the differences. Some humorous definitions may occur, do not hesitate to include them in the analysis. Pay attention whether the drawings show mostly material or spiritual culture – if you find examples, point them out. Ask: why was it drawn in this, not another way? What was easy to draw: material or spiritual aspects? What is the difference between the two?

6. As a summary invite participants to the next exercise.

B. Iceberg

1. Give out post-it pieces of paper and pens to participants. Recall what they drew in the previous exercise. Ask them now to write on the given pieces of paper, what they think constitutes the culture. One aspect – one note. Each person should prepare at least two notes.

2. Hang a drawing of an iceberg on a writing-board or a flipchart. The drawing must include a top of the iceberg (smaller), the water line and the rest of the solid (bigger part). Explain that when it comes to a culture we can only see fragments of it when the rest stays invisible. If the group cannot understand the concept, ask them: when you visit a foreign country what can you see of their culture and what stays invisible to the eye at first sight?

3. After the introduction ask participants to stick their notes to the drawing, where they think they fit best. If what they have written on the note is visible in the culture at the first sight, they should stick it to the top, if it is not visible – to the bottom. Disagreements may appear, if so, stick it on the water line.

4. Ask everyone to take their seats. Analyze the picture with the group. Read the notes and group them into coherent groups you think are suitable. Should anyone disagree where to put a note –

discuss it and find the solution together.

5. Discuss the exercise. Ask a couple of questions: 1. How did you like the exercise 2. Have you noticed anything new? 3. Would you like to add anything? 4. Do those visible and invisible aspects influence each other? 5. Is it possible that different things are visible in different cultures? 6. How can this influence the contact between the cultures? 7. What is the "culture shock"?

Summary: Sum up the workshop emphasizing that it was just an introduction to know different cultures better, and to know how we function in our own culture. Thank the participants for taking part in the workshop.

Comment: Before the workshop you should familiarize yourself with the literature concerning culture and intercultural and cross-cultural psychology. You should familiarize such terms as: culture, culture shock, interculturalism, material and spiritual culture.

We would like to encourage you to read:

Boski. P. (2009), *Kulturowe ramy zachowań społecznych. Podręcznik psychologii międzykulturowej*, Warszawa: PWN.

Nisbett. R. E. (2009), *Geografia myślenia. Dlaczego ludzie Wschodu i Zachodu myślą inaczej*, Sopot: Smak Słowa.

Baldwin. E. i in. (2007), *Wstęp do kulturoznawstwa*, Poznań: Zysk i Spółka.

Module 5 Intercultural comics

Subject: Are comics the same everywhere?

Level of education: adolescents and adults.

Methods: working with texts, working in groups and pairs, discussion, workshop

Aims:

a) **cognitive:** terms: comics strip, one-shot, narration, graphics, line, framing, dialogues

b) **instructive:** forming ability of reading the texts of popular culture

c) **educational:** appreciating diversity, cooperation, encouraging to read

Materials: For participants: comics prints from various cultures, 2 pieces for each pair/group, pieces of papers with printed questions

The course of the workshop:

Comic Book International

1. Prepare a number of comics from various cultures (different countries and time periods). The best are short comics strips or one shot publications with a point. You can also use fragments of longer stories, but you should find pages that can be regarded as narratively coherent and/or independent. It is also good if the comics have a similar theme (otherwise the exercise can not be successful).
2. Divide the group into pairs or (if there are more people or too few comic examples) into smaller subgroups. Deal the prints giving out two pieces for each group/pair. Ask them to analyze the works.
3. Give out the papers with questions (see: Didactic materials). The participants do not have to write down the answers, the most important is that each group discusses the indicated aspects of the comics.
4. During the discussion walk around, moderate, ask questions. If you notice that the groups are not discussing the comics anymore, finish the discussion and follow to more general comments.
5. Ask each pair/group to show what comics they were given. Then they should comment on the similarities and differences in the productions, as well as on their own impressions from reading the comics. Ask more questions: 1. Which comics do you like most? 2. Which are the easiest to read? 3. Has anything surprised you?
6. Follow to a more general level. Ask if in the comics they can see the "iceberg" they know from the previous exercises? (if this workshop was earlier held) What is more visible: external or internal aspects of the culture?

The conclusion of the exercise can vary. However, it is important to emphasize that the culture

influences the meanings – both for authors (they perceive the world through the values of their culture) and for readers (who read the works through their own culture). Moreover, the narration, emphasizing certain problems or elements of the story can differ depending on who is speaking – a woman or a man, an atheist or a believer. Usually we like those things more that are familiar to us, what we are accustomed to seeing everyday. Thus reading comics from different cultures takes more effort, besides some culture-bound elements can be unclear to us – like symbols or hints that are specific in a certain culture. In such cases you need to devote more time to find extra information beyond the text itself.

Didactic materials:

Questions to the exercise: Comic Book International

1. What do you think these comics are about?

Comics one

Comics two

2. What is the the story told?

3. Is this way clear to you?

4. How do you think, what is the genre of those comics? (superhero comics, comedy, fantasy, manga)? What kinds of comics do you think they are?

5. Can you recognize what country this production comes from?

6. How are the dialogues composed? How were they drawn in terms of style? What is the narration like?

Summary: As a summary you can ask what comics participants usually read (if any). You should encourage, since some people may feel shy about the fact they read comics at all.

Comments: This exercise demands a general knowledge of the art of comics from the trainer. It would be best if this exercise was lead by a person who reads comics and has a general knowledge on this aspect. You do not need to know the whole history of comics, however, as the trainer should like comics to be able to carry out the task easily.

It is advisable that the trainer knows the context of comics and the aspects of narration.

The examples of comics should be grouped in thematic pairs eg. social or historic comics. It is difficult to compare two comics that belong to different genres and differ culturally.

Here is a list of books on comics:

Kuczyńska, K. (2012). *Polski komiks kobiecy*. Warszawa: timof i cisi wspólnicy.

Szyłak, J. (2010). *Komiks: świat przerysowany*. Gdańsk: słowo/obraz terytoria.

Szyłak, J. (2000). *Komiks*. Kraków: Znak.

Module 6. A map of outstanding women

Subject: Can women change the world ?

Level of education: adolescents, adults.

Methods: working in groups, discussion

Aims:

- a) cognitive: concepts of social work, democracy and human rights.
- b) instructive: problem-oriented work model, making independent creative activities (drawing) .
- c) Educational : forming a sense of aesthetics and cultural development of pupils / students, learning about heritage and cultural landscapes and landmarks of their region on the example of the Old Town Hall in Gdańsk – the seat of the Baltic Sea Cultural Centre

Materials: For participants: post-its, pens, cut outs with the shapes of continents (to be divided within groups); For trainer: world map on a flipchart or another board.

The course of the workshop:

1 Divide the participants into groups, preferably 4 or 5 persons (if you are working with a group culturally heterogeneous, try to ensure that subgroups are not culturally homogeneous). Give out the pre - cut templates of continents. The task is to create a map of the world by finding other people who have the rest of the continents .

2 Give a few post-its to each group and ask them to single out from 3 to 6 women who (1) are known to them , (2) helped to change the world e.g they fought for freedom, democracy, were artists and (3) similar personalities. The number of selected people depends on the number of groups and duration of this exercise, the more people are selected in the group , the longer this exercise will last. The choice of the should be jointly discussed and negotiate by the whole group.

3 During the discussion moderate groups, monitor discussions, ask additional questions.

4 Finish the discussion in groups. Then show a flipchart with drawn map of the world (or the actual map of the world) and ask another groups to present chosen women. Stick the names to the map. During the presentation of chosen persons ask why they were chosen and whether the choice is repeated in other groups. If other groups made the same choice, let them justify their choice and also stick a note .

5 At the end take a look at the map and ask the group what picture emerges from the map. Where are the women from? Was it easy to choose? And if it was easy to convince the group to these personalities? Finally ask about the impressions about the exercise.

Summary: The facilitator introduces the concept of herstory as a trend in history that recovers women into the main discourse.

Remarks: This exercise works fantastically in culturally heterogeneous groups, where extremely lively exchange of biographies of very interesting women occurs. It is important to be familiar with the phenomenon of herstory prior to this exercise.

You can refer to the following literature :

Jak pisać teksty historyczne?, <http://metropolitanka.ikm.gda.pl/czytelnia/artykuly/jak-pisac-teksty-historyczne/>

Furgał. E. (red.) (2013) *Krakowski Szlak Kobiet. Przewodniczka po Krakowie Emancypantek. Tom 1.* Kraków: Fundacja Przestrzeń Kobiet.

سيناريو برنامج لأنشطة ثقافية لمجموعات متشابهة ثقافيا ومختلطة

مارتا تيمينسكا واجاتا فودار تشيك

خلال مشروع " نساء من أجل التطور الديمقراطي " تم إدراج أنشطة ثقافية للمشاركات في المشروع لساعة واحدة أو استمر الإجتماع لست ساعات . أديرت ورشة عمل من قبل مدربتين مارتا وأغاتا , أعدتا 6 وحدات، والتي يمكن تنفيذها في الظروف البرنامج

: الوحدات

- 1) الهوية الفردية والثقافية
- 2) الهوية الثقافية والجماعية

أساسيات وحواجز الاتصال 3)

ما هي الثقافة؟ (4)

رسوم هزلية الدولية (5)

خريطة النساء استثنائية (6)

الوحدة الأولى : الهوية الفردية و الثقافية

موضوع: أنا كما أنا و من أنا كجزء من ثقافتى؟ (1)

مستوى التعليم: الصفوف 4-6، المدرسة المتوسطة، المدرسة الثانوية (2)

. طرق: طريقة ورشة العمل - للمقاعد مساحة حرة في دائرة (3)

:الأهداف (4)

أ) الإدراكي: المفاهيم: الهوية، والهوية الشخصية والهوية الثقافية

ب) التعليم: طريقة عمل إشكالية، والتفكير، والعمل على وجهة نظر

ج) التعليمية: التفكير في تنوع الهويات والمواقف

المواد والأدوات: للمشاركين /المشاركات في ورشة العمل: بطاقة بنغو الإنسان (ممارسة تعديلها من الكتب الأخرى)؛ لفئات (5)

الوسيلة: تصميم بطاقة بنغو الإنسان مع الأسئلة

. عدد الفصول: تتشكل هذه الوحدة تتألف من تدرينين (6)

A . البنغو الإنساني)

. الغرض من هذه العملية هو فهم أفضل للمجموعة، فضلا عن التفكير في الحقيقة أن الناس لا يختلف كثيرا عن بعضها البعض

كل مشارك ومشاركة يحصل على بطاقة البنغو البشرية (المستمدة من هذه الدراسة، الكتاب، منظمة العفو الدولية، ومراعاة (1)

(الاحتياجات الخاصة للمجموعة

وضح مهمة المشاركين / المشاركات سوف يملؤون بطاقة، الذي هو العثور على الشخص الذي يفي بجميع الشروط على أساس (2)

!"المربع رقم واحد، شخص واحد. عندما يكون كل المجالات ليصبحون "بنغو

. توزيع بطاقات للمشاركين والمشاركات في الصفوف (3)

. اعطاء الاشارة لبدء البحث (4)

.وأول الناس الذين يصبحون بينجوا! قد يتلقون مكافأة - الحلوى، أو رموز مميزة أخرى (5)

يستمر اللعب حتى: ملء جميع البطاقات أو يتم مقابلات مع كل الناس في الغرفة. فمن الممكن أن شخصا ما سوف لن يكون قادرا (6)

. على ملء جميع المربعات. فمن خلال السعي لتشجيع المشاركين للبحث، ولا تسهيل الأمر

ندعو الجميع إلى الدائرة، ثم نسأل سؤالا: هل كان من الصعب لإكمال المهمة؟ لماذا؟؛ وأي من المهام كانت أكثر صعوبة من غيرها (7)

- إذا كان الجواب نعم / لا

لماذا هذا؟ ما هي تقنيات البحث؟

.في حال وجود ملاحظة ، والمجموعة ليست على علم به - ساهم عن ملاحظاتك

. "الهوية الثقافية – جولة أكثر أسئلة

B

خلال هذا التمرين مشاركين والمشاركات جلوسون في الدائرة. الهدف هو انعكاس على أنواع مختلفة من الهويات - الشخصية والاجتماعية، والثقافية

إبلاغ مشاركين والمشاركات أن بعض اللحظة ستوجه خمسة أسئلة لكل شخص على كل شخص بالمشاركة بالأجوبة. التأكيد على (1) أن الأسئلة ليست سهلة على الإطلاق، وأنت تعرف ذلك. إذا كان لديك صعوبة في العثور على إجابات، ويمكن للشخص الانتقال في نهاية قائمة والانتظار. وظيفتك، باعتبار قيادي عليك تدوين الملاحظات ورسم إحصاءات سريعة (كم من الناس بإمكانهم الاستجابة ، الخ).

عند طرح الأسئلة، لا تعطي أمثلة على ذلك (2)

أ) من أنت؟ عد عدد المرات التي تشير إلى الانتماء الثقافي

ب) هل ثقافتك هو مهم بالنسبة لك؟ عد الجواب نعم / لا

ج) هل تفكرين كل يوم بنفسك كامرأة بولندية، بولندي؟ إذا كان في المجموعة ممثلين من الثقافات الأخرى، قم بتوجيه أسئلة لهم

د) هل تفكرين الآن بنفسك كامرأة بولندية؟ إذا كان في المجموعة ممثلين من الثقافات الأخرى، وقم بتوجيه أسئلة لهم

هـ) لمجموعة متشابهة ثقافيا هذا السؤال لا يمكن أن يعطي أي تأثير ، لذا يمكنك الاستغناء عن السؤال

ه) متى يكون ثقافتك / عرقك هو الأكثر ما يلفت الانتباه؟

تقديم إحصاءات عن كل الأسئلة. وإذا كان هنالك بعض العلاقات مثيرة للجدل ، قم بمناقشته . على سبيل المثال - في المجموعة (3)

العديد من الناس لا يدركون خلفيتهم الثقافية (يمكن أن يحدث في مجموعة مختلطة، حيث بلغ عدد من الناس من ثقافة مختلفة هو أكبر من

(أو يساوي، أو الذين ينتمون إلى ثقافة مختلفة بشكل واضح ملحوظ

ملخص (4)

الانتماء إلى ثقافة في أغلب الأحيان يظهر عندما نكون في مجموعة من خلفيات ثقافية مختلفة. يكون هويتنا الثقافية بمثابة تحدي فيما

(يتعلق لشخص آخر (مثل اعتمادا ينظر في عضوية المجموعة

سؤال للمشاركين من الأقليات العرقية التي تعيش في بلدهم (في حالة وجود مجموعة مختلطة جدا ومتجانسة). طرح الأسئلة

هل تشعر بأنك تنتمي إلى أقلية؟ بوجودك في وطنك، في الغالب متى تفكر بأنك تنتمي إلى الأقلية العرقية ؟

تدريس الموارد :7

المادة رقم 1: البنغو الإنسان

الأسئلة في الجدول يمكن تغييرها - اعتمادا على عمر الأشخاص في المجموعة ومستوى ثقافتهم

.....ابحث عن الشخص الذي

لديها الحيوانات الأليفة	تجيد السباحة	تحب السفر	لديها رخصة قيادة سيارة	تحب قراءة الكتب
تعمل مع أشخاص	تجيد أكثر من لغتين	لديها أخت	لديها شقيق	تحب قراءة القصص المصورة

تحتب أن يذهب للتنزه	لا تحتب الشتاء	تحتب الأزهار	لا تتكلم أكثر من اللازم	غالبًا تتشاهد الأفلام
تهض في وقت مبكر اليوم	مرحة بتصرفاتها	تحتب قراءة القصائد	بامكانها الغناء	تحتب القطط
تعمل بدوام كامل	إنها طالبة	تكره الوجبات السريعة	إننا نباتي	تحتب الموسيقى

: النتيجة

في الختام يجمع القائد كل القضايا الهامة التي أثرت خلال الاجتماع ، ويقوم بتذكير على الرغم من أن الناس تختلف عن بعضها البعض، وتشاهد الفوارق في (الجنس أو لون البشرة أو السن) ، ولكن أيضا الناس يشبه بعضه البعض (بالمصالح، ما يحلو لهم، ما هو الأكثر أهمية بالنسبة لهم)

: الملاحظات

ويمكن الاطلاع على معلومات إضافية في المنشورات التالية : (Nikitorowicz, J. (2010), الثقافات , Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne , المجموعات العرقية في عالم متعدد .Oleś, P., Batory, A. (2008), Tożsamość i jej przemiany a kultura, Lublin: Wydawnictwo KUL

وحدة 2 (الوحدة الثانية): الهوية الثقافية ومجموعة

8 . الموضوع: ما يربطني مع مجموعة؟

9 . المستوى التعليمي : الكل

10 . الطرق: ورشة العمل، والعمل الإبداعي، الرسم.

11 . الأهداف:

(ج) الإدراكي: مفاهيم الهوية الثقافية والانفتاح ومعرفة الذات.

(د) التعليم: طريقة عمل إشكالية، مما يجعل النشاط الإبداعي المستقل

التعليمية: تقييم التنوع وتصور مزاياه الخاصة.

12 . المواد والأدوات: للمشاركين / المشاركات في ورشة العمل: قطعة من الورق والصحف والمجلات القديمة، والغراء، ومقص،

والشريط، الطباشير الملون، وعلامات، والدهانات، وغيرها؛ بالنسبة للشخص القيادي بالطبع: لا شيء.

13 . عدد الفصول:

A : في يدي

- 1 . نقول للمشاركين أننا سنقوم بتوزيع بطاقات والطباشير الملونة . وسوف تكون مهمتك رسم على كف يدك . وعليك عدم اظهار عملك للآخرين.
 - 2 . تسليم بطاقات والطباشير الملونة . الانتظار حتى تنفيذ كافة الأوامر.
 - 3 . اطلب من المشاركين / الحضور ، كتابة شيئا واحدا عن نفسك مقابل كل إصبع مرسوم وملون . مثل : (1) ما يفعلونه في الحياة، (2) ما يرغبون في القيام به، (3) بماذا تحددهم، (4) من هم، و (5) من ماذا فخورون بأنفسهم.
 - 4 . عند ملء كل وظيفة (وهذا قد يستغرق عدة دقائق، اعتمادا على مجموعة)، أسأل ما إذا كان أي شخص يود أن يشاطر " يده " مع الآخرين.
 - 5 . يجب عليك أن تسأل , أية إصبع تسبب معظم المشاكل ولماذا ؛ وأكد أيضا كم هو مهم للتفكير في أنفسهم من حيث قدراتهم الخاصة , وليس الاهمال . الاجتماع يمكن تلخيصها بالقول إن حياتنا بين أيدينا، كل شخص لديه الموارد الكافية لينغمس في هذه الحياة . تأكيد من أن التمرين التالي سوف يشير إلى ذلك.
- B . الذروة :

- 1 . تقسيم المشاركين إلى مجموعات متساوية، ويفضل أن لا تزيد عن 4 أشخاص. عند العمل مع مجموعة غير متجانسة ثقافيا وذلك في محاولة لتقسيم المشاركين والمشاركات للحصول على نفس مجموعات فرعية متجانسة.
2. في وسط الغرفة وضع الصحف القديمة والمجلات والأقلام الملونة، والدهانات، والباستيل، ورقة، شريط لاصق، غراء، مقص، الخ
- 3 . تعيين كل فريق ورقة غير مطبوع واحد كبير (يمكن أن تكون لوحة فليب شارت، الجانب الخلفي من الملصق القديم أو ورقة A3).
- 4 . تعليمات , المهمة هو نخلق مجموعة تصاميم (شعار) من المواد المتوفرة في منتصف الغرفة. ومع ذلك، في تكوينه لا يمكن أن يدخل أي كلمة ويجب أن يدخل كل شخص في المجموعة عليه المشاركة في التصميم. لتسهيل المشاركين والمشاركات قد يستعملون اليد التي تم إنشاؤها في التمرين السابق.
- 5 . اعطاء الاشارة لبدء العمل والقول، كم تستغرق من الوقت (6 دقائق ينبغي أن تكون كافية) .
- 6 . ينبغي على كل مجموعة أن تقدم في بضع كلمات عن عملهم وشرح توضيحي للعمل.
- 7 . ملخص الأسئلة: كيف تم تحديد ما ينبغي أن تدرج في التصميم ؟ لى أي مدى أثبتت نتائج التمرين السابق فائدته؟ هل هناك أي نقطة في النزاعات؟ (إذا كان الشخص يديرهم لاحظ مجموعة صامتة، يجدر التساؤل سحب الخيط الذي كان هناك خلفية الخلاف، وما هي المشاكل.)

النتيجة: أخذ نتائج وملخص الاجتماع، تمثل نتائج الاجتماع - ملامح مشتركة، أهمية الفوائد الخاصة بها، الخ . أشكر الأطفال للمشاركة في فئات و قل وداعا لهم.

الملاحظات :

ويمكن الاطلاع على معلومات إضافية في المنشورات التالية : (Nikitorowicz, J. (2010), , المجموعات العرقية في عالم متعدد الثقافات , Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne ,

Oleś, P., Batory, A. (2008), Tożsamość i jej przemiany a kultura, Lublin: Wydawnictwo KUL

وحدة 3 (الوحدة الثالثة) : أساسيات وحواجز الاتصال :

- 14 . الموضوع: ما يمنعنا من التحدث؟
- 15 . مستوى التعليم: المدارس الثانوية والثانوية والعليا، والكبار.
- 16 . طرق: ورشة العمل، مناقشة خاضعة للإشراف، والعمل في أزواج.
- 17 . الأهداف:

هـ) الإدراكي : المفاهيم: تعريف الاتصال والتواصل بين الثقافات،

و) التعليم : طريقة عمل إشكالية، المناقشة والتعاون مع الآخرين.

ج) التعليمية : تشكيل المواقف من الانفتاح وتعزيز الوعي التواصلي الفعال هو الفن الصعب والتمين، وكذلك مفتاح التفاهم بين الناس.
18) المواد والأدوات : للمشاركين / المشاركات في ورشة العمل: بطاقات مستطيلة - "كنل البناء"، ذاتية اللصق على الجدران، وبطاقات والأفلام، بالنسبة للشخص القائد المجموعة كرتون مع اقتباسات عن الاتصالات (انظر الموارد التدريسية).

19) عدد الفصول :

A . اقتباسات حول الحديث

- 1 . ضعي على الأرض الكرتون الذي أعدت في سابق من الاقتباسات استعداد للاتصال (أمثلة يمكن العثور عليها في "تعليم المواد").
- 2 . إرشاد المشاركين والمشاركات لاختيار واحد الذي يناسب السؤال: "ما هو التواصل؟" والوقوف بجانبه.
- 3 . عند انتهاء اختيار كل شخص ما يناسبه , مناقشة مع كل من مجموعات عن قراراتهم. إذا لم يتم اختيار الاقتباس، نسأل لماذا.
- 4 . باختصار، التحقق، أنه حقا كل الاقتباسات تتوافق مع هذه المسألة. واثبات أن العمل الجماعي أكثر اكتمالا من فعل ذلك بشكل منفصل.

B . الموانع في المحادثة :

- 1 . تقسيم المجموعة إلى ثنائيات (في حالة وجود مجموعة فيها اختلاف ثقافيا - قم بدمج ثنائيات) .
 - 2 . توجيه سؤال للمجموعات عن ماذا يفكرون عن حالات الحياة , عندما يصادفهم صعوبات التواصل مع شخص آخر . دع شخص واحد يتحدث بينما يستمع الشخص الثاني ويسجل ماذا كانت مشكلة التواصل .
 - 3 . ثم دع الثنائي يفكران في كيفية التعامل مع مشاكل مماثلة في المستقبل.
 - 4 . رسم على اللوح القلاب أو السبورة و أطلب من ممثلي الأزواج أن يكتبوا عن مشاكل التواصل على ورقة منفصلة
 - 5 . ثم تعطي للزوجين قطعة صغيرة من الورق / بطاقات لاصقة و اطلب منهم ان يكتبوا الحلول الممكنة، ثم ألصقتها على لوحات حائط مناسبة. في كل مرة سيتم اقتراح شخص للصحق الحل الخاص به/ها ويجب أن يبرر قراره.
 - 6 . عدد الصفحات يبين كم لدينا مشاكل في الاتصالات – وكم من المشاكل التي بحاجة أن تخاطب .
 - 7 . ملخص: كيف كان من الصعب تشخيص المشكلة؟ كم هو صعب أن تجد حلا؟ يمكن أن تحدث مشاكل الاتصالات في أي مرحلة من مراحل الاتصال. ما يساعدك على التغلب عليها؟ (الإرادة، والرغبة، والعمل، ويجري على بيئة من وقوعها)
- 20 . مواد التدريس:

المادة رقم 1 الاستشهادات ل"أقتباسات الحديث"

اقتباس 1:

وأضاف "الشيء الأكثر أهمية في التواصل هو لسماع ما لا يقال." - بيتر دروكر

اقتباس 2:

"الناس يميلون لرؤية ما يبحثون عنه وسماع ما يريدون سماعه". - هاربر لي، لقتل الطائر المحاكي

اقتباس 3:

وقال "الشيء المهم هو، أنت لا تتوقف، لنسأل." - ألبرت أينشتاين

وتشير أخذ يبرز من الطبقات المكرسة للاتصالات، وأن أشكر المشاركين والمشاركين على مشاركتهم الفعالة: الاستنتاج.

وحدة 4 ما هي الثقافة؟

21 موضوع: وجوه الثقافة - ما هي الثقافة ولماذا ندرس ذلك؟

22 مستوى التعليم: الأطفال وتلاميذ المدارس، والبالغين.

23 طرق: ورشة العمل، والمحاضرات، والعمل الجماعي.

24 . (الأهداف) الإدراكي: تعريف الثقافة، حيث تعلم: الثقافة المادية والثقافة الروحية والتعددية الثقافية.

(ح) التعليم: طريقة عمل إشكالية، أخذ زمام المبادرة في المناقشة والتعاون.

(ج) التعليمية: تشكيل المواقف تقدير التنوع الثقافي من العالم.

25 المواد والأدوات: للمشاركين / للمشاركات في ورشة العمل: العديد من الاوراق الكبيرة والأقلام وأقلام الرصاص، (شريط لاصق، والذي سوف يؤمن في وقت لاحق الشريط والأقلام

26 . عدد الفصول :

A . ارسم لي ثقافة ما :

1 . تقسيم المجموعة إلى مجموعات فرعية ، ويفضل أن لا يزيد عن 4 أشخاص (إذا كنت تعمل مع مجموعة من غير متجانسة ، في محاولة المشاركة في الفرقة بحيث كان أي من مجموعات غير متجانسة ثقافيا) .

2 . تسليم كل مجموعة من المجموعات لوحة الرسم البياني ومجموعة من الأقلام الملونة والأقلام التخطيط .

3 . وضح بأن الآن نتساءل معا على ما هو " الثقافة " ، وبالتالي نطلب من الشخص الأول في المجموعة يناقش ما يربطه مع هذا المفهوم ، وبعد ذلك يتم الرسم . مدة التمرين : حوالي 10 دقائق.

4 . خلال التدريبات قم بجولة حول القاعة ، معتدل، وتشجيع المناقشة والرسم.

5 . عند الانتهاء الرسم، اطلب من كل مجموعة لوضع الرقم الخاص بهم إلى الأمام ومناقشة ما يمثله. مناقشة معتدلة، والانتباه إلى

الملصقات العناصر المشتركة، فضلا عن الخلافات تمكين التحليل. دعم اهتمام خاص إذا كان في المقام الأول الأرقام تقديم الثقافة المادية ، أو الروحية. نسأل: لماذا تفعل ذلك، وليس خلاف ذلك؟ ما هو أسهل للرسم؟ ما هو الفرق بين واحد والآخر؟

6 . وفي الختام أَدعو إلى التمرين التالي.

B . جبل الجليد

1 . إعطاء المشاركين والمشاركات من أوراق لاصقة والأقلام. أذكر لهم ما رسم في التمرين السابق. الآن اطلب منهم رسم أشياء مختلفة التي يعتقدون تشكل الثقافة على قطعة من الورق . جانب واحد - ورقة لاصقة واحدة . يجب على كل شخص بإعداد اثنين على الأقل من البطاقات.

2 . رسم جبل الجليد على الأوراق الاصقة و علق على الجدار. الرسم يجب أن تأخذ في الاعتبار قمة من جبل الجليد (أصغر) خط المياه وبقية الجسم (الجزء الأكبر). إشرحي أنه في ثقافة كثير من الأحيان هو أن نرى فقط بعض من عناصره من أول نظرة - لا تزال بقية غير مرئية. إذا كانت لدى المجموعة صعوبة في فهم ، إسألني ما المرئي عندما يأتون إلى بلدٍ آخر غير معروف لهم، وما هو غير المرئي.

2. 3 . بعد هذه المقدمة الموجزة، اطلب من كل شخص لصق ورقة ملاحظاته على لوحتك المعروضة بجانب الرقم وفقا لتقديرها. إذا ما قد كتبت على ورقة، تدل على ثقافته على الفور، يلصقون الورقة في القسم العلوي من الجبل الجليد، وإذا لم يكن - يلصق في الأسفل. أيضا حدوث القضايا المتنازع عليها، يمكنك الصاق البطاقات على خط المياه.

4 . اطلب من الجميع الجلوس على المقاعد. حلل الصورة مع المجموعة، التي تم إنشاؤها ولصقها. قم بقراءة الأوراق واحدا تلو الآخر وتقدير ملاحظات المجموعة. وإذا كان أي شخص لديه شك أو ملاحظة في مكان وجود الأوراق - ناقشي ذلك معهم، وجد على المكان المناسب.

5 . ناقش التمرين. أسأل المجموعة بضعة أسئلة: (1) كيف قمت بعمل هذا التمرين ؟ (2) هل رأيت شيئا جديدا؟ (3) هل تريد أن تضيف شيئا؟ (4) هل هذه الجوانب المنظورة وغير المنظورة للثقافة تؤثر على بعضها البعض؟ (5) هل يمكن أن تكون مختلفة أو متشابهة في الثقافات المختلفة؟ (6) كيف يمكن أن تؤثر على التواصل بين الثقافات؟ (7) ما هي "الصدمة الثقافية"؟ الاستنتاج : لخص الأنشطة مؤكدا أن هذه ليست سوى مقدمة لمعرفة الثقافات الأخرى، وكذلك كيف نعمل في ثقافتنا. شكرا لمشاركتم في الأنشطة والمناقشات.

ملاحظة: قبل هذه الفئات، الرجوع إلى آداب الثقافات مثل الثقافة وعلم النفس. فهم معنى مصطلحات مثل الثقافة، والصدمة الثقافية، والتفاعل الثقافي، الثقافة المادية والروحية. نحن نشجعكم على قراءة المنشورات التالية:

الإلهي. (2009). P، والإطار الثقافي للسلوك الاجتماعي. علم النفس الطبيعي ، وارسو: PWN.

نيسبت. (2009). R. E، والتفكير الجغرافيا. لماذا الناس من الشرق والغرب يفكرون بشكل مختلف، Sopot : مذاق الكلمة.

Baldwin وآخرون. (2007)، مقدمة في الدراسات الثقافية، Poznan : الربح والشراكة.

وحدة 5 (الوحدة الخامسة) : مجلة الصور المتحركة الدولية :

27 . الموضوع: هل الهزلي هو نفسه في كل مكان ؟

28 . مستوى التعليم : الشباب من المدارس المتوسطة والثانوية ، والكبار .

29 . طرق : العمل مع نص الثقافة ، عمل جماعي وعمل ثنائي، و المناقشة، و أسلوب ورشة العمل.

30 . الأهداف:

ط (المعرفي : المفاهيم : قصة الكرتون المصور ، طلبة واحدة ، والسرد، والرسومات، و الخط، وصياغة الكلام ، والحوار .

ي) التعليم : تطوير القدرة على قراءة نصوص الثقافة الشعبية.

ج (التعليمية: تقييم التنوع والتعاون و إثارة الفضول و تشجيع القراءة.

31 المواد والأدوات: للمشاركين / للمشاركات في ورشة العمل: كاريكاتير الطباعة من ثقافات مختلفة، نسختين لكل ثنائي / مجموعة ، وبطاقات مع الأسئلة المطبوعة.

32 عدد الفصول :

الكتاب الهزلي الدولي

1 . قم بإعداد سلسلة من الكتب المصورة من خلفيات ثقافية مختلفة (من مختلف البلدان والأوقات) . سيكون من الأفضل لو كانت الكتب الهزلية مخطط قصيرة أو منشورات تهدف الى موضوع واحد . ويمكن أن تكون أيضا مواضيع نشر أطول، ولكن بشكل جيد إذا ستشكل كلها مستقلة. حسنا، هذا كاريكاتير تسير على نفس القضايا أو المواضيع (ما عدا ذلك التمرين من غير المرجح أن يحقق الغرض المقصود) .

2 . قسم المجموعة إلى ثنائيات أو (إذا كانوا أكثر أو أقل) مجموعات فرعية أصغر. خلط ورق مطبوعة وتوزيع نسختين (مختلفتين) لبضع نسخ / المجموعة. إسأل لدراسة هذه الأعمال .

3 . إعطاء مجموعات البطاقات مع الأسئلة. ليست هناك حاجة بالنسبة لهم لإرسال الردود ، والأكثر أهمية هو أن الزوج / مناقشة مجموعة جوانب أخرى من هذا هزلية .

4 . أثناء المناقشة قم بجولة في القاعة، معتدل ، واطرح أسئلة إضافية . عندما تلاحظ أن الفريق يبدأ التحرك بعيدا عن الحديث عن الكوميديا ، أوقف النقاش ، وابدء في مناقشة أكثر عمومية.

5 . اطلب من كل زوج / مجموعة لإظهار الكوميديا و تعليق عام على أوجه الشبه والاختلاف في هذه الإنتاجات ، فضلا عن تجربة قراءة هذه الكوميديا. يسأل: (1) أي كاريكاتير تحبه أكثر؟ (2) أي أكثر وضوحا؟ (3) هل أي شيء فاجأك؟

6 . استمر على مستوى أكثر عمومية. إسأل ما إذا كان يمكنك ان ترى في كاريكاتير " جبل الجليد" المعروف من فصول السابقة (كما

حدث في هذه المجموعة) . ما هو أكثر وضوحا : مظاهر داخلية أو خارجية للثقافة ؟

استنتاج التمارين يمكن ان تكون مختلفة جدا ، ولكن من المهم أن نشير إلى أنه في نهاية الثقافة له تأثير على المحتوى المنتج ضمنه .
طريقة رواية القصة ، التركيز على المشاكل أو العناصر التاريخ قد تختلف اعتمادا على من يقول ذلك - ذكرا أو أنثى، أو ملحد مؤمن ،
الخ . عادة ، الذي نحب أكثر هو أكثر مماثلة إلى ما نراه كل يوم، لأنه هو مألوف لدينا . قراءة الكوميديا القادمة من ثقافات أخرى يتطلب
منا المزيد من الجهد ، وعلاوة على ذلك ، قد تبقى بعض أجزاء مبهمة غير واضحة الينا ، على سبيل المثال ، استخدام الرموز أو
الإشارات الثقافية. في مثل هذه الحالات ، عليك تكريس المزيد من الوقت للحصول على معلومات إضافية على خلفية النص نفسه .

33 . الموارد التعليمية

أسئلة إلى ممارسة كتاب الهزلي الدولي

1 . ما رأيك ، ما هي هذه الرسوم المتحركة ؟

فكاهي 1 :

فكاهي 2 :

2 . كيف تروى القصة؟

3 . هل لك ان تقرأ ذلك؟

4 . ماذا تعتقد عن أنواع المجلات الهزلية (مثل الكوميديا خارقة ، والكوميديا الأدب ، والخيال) ؟

5 هل أنت قادر على معرفة اسم الدولة المنتجة ؟

6 كيف انها نفذت السرد ؟ كيف يتم ترتيب الحوارات ؟

الاستنتاج : وفي الختام ، يمكنك أن تسأل حول ما يقرأه المشاركون كل يوم كاريكاتير. ينبغي التشجيع

ملاحظة : يتطلب هذا التمرين شخص قيادي لديه معرفة عامة للفن الهزلي . من المهم أن يقوم بها الشخص الذي يقرأ المجلات الهزلية
لديه معلومات عامة . ليس بالضرورة أن تكون معرفة كاملة لتاريخ عالم المجلات الهزلية ، ولكن اثبات المحبة ، ليكون حرا لتنفيذ هذا
التمرين .

سيكون جيدا إذا اختير مجلات هزلية تسرد قصة كاملة، وإن لم يكن – لإدارة الصف ومعرفة سياق و جوانب الخيال الهزلي .

ينبغي تحضير نسخ لمجلة الصور المتحركة ويجب أن تجمع في أزواج موضوعية ، على سبيل المثال: الرسوم الأخلاقية أو التاريخية .

فمن الصعب مقارنة مجلتان هزليتان أحدهما بأخر منفصلتين ليس ثقافيا فحسب، بل أيضا نوعيا .

الأدب المقترحة عن الكوميديا:

.Kuczyńska, K. (2012). *Polski komiks kobiecy*. Warszawa: timof i cisi wspólnicy

.Szyłak, J. (2010). *Komiks: świat przerysowany*. Gdańsk: słowo/obraz terytoria

.Szyłak, J. (2000). *Komiks*. Kraków: Znak

وحدة 6 (الوحدة السادسة) : خطط النساء الاستثنائيات :

34 . الموضوع: هل النساء يمكنهن تغيير العالم؟

35 . مستوى التعليم: الشباب من المدارس المتوسطة والثانوية، والبالغون .

36 . طرق: العمل في مجموعات، ورشة عمل العمل، ومناقشة.

37 . الأهداف:

ك) الإدراكي: مفاهيم العمل الاجتماعي والديمقراطية وحقوق الإنسان.

ل) التعليم: طريقة عمل إشكالية الصعبة ، مما يجعل النشاط الإبداعي المستقل الشكل.

ج) تربويا : تشكيل إحساس علم الجمال وتطوير الثقافي عند التلاميذ / الطلاب لتعلم التراث والمناظر الطبيعية والمعالم الثقافية لمنطقتهم على سبيل المثال مبنى دار البلدية القديمة (تاون هول) ، ومركز الثقافة بحر البلطيق.

38 . المواد و الأدوات: للمشاركين /للمشاركات في ورشة العمل: 3-6 ملصقات من أجل الملاحظات ، الأقلام ، نقوم بقص أشكال

القارات (لتوزيع على المجموعات) ؛ لتوضيح الفئات : خريطة العالم على اللوح القلاب أو لوحة أخرى .

39 . عدد الفصول :

1 . تقسيم المشاركين إلى مجموعات ، و يفضل أن يكون 4 أو 5 أشخاص (إذا كنت تعمل مع مجموعة من متجانسة ثقافيا ، في

محاولة للتأكد من أن المجموعات الفرعية كانت غير متجانسة ثقافيا) . استخدام هذا الأسلوب للسحب . قم باعطاء أقسام القارات

المقصوفة مسبقا . المهمة هي إنشاء خريطة للعالم من خلال إيجاد أشخاص آخرين الذين لديهم بقية القارات .

2 . إعطي كل مجموعة بعض الملاحظات ونقوم بالصاقها على اللوحة ، و نطلب خص عادة من 3-6 النساء اللواتي (1) معروقات

لديهم، (2) ساعدهن في تغيير وجه العالم مثل القتال من أجل الحرية والديمقراطية ، و الفنانات و (3) أشكال مماثلة . عدد الأشخاص

المحدد تعتمد على عدد من الجماعات و متى التمرين الأخير ، وأكثر من تحديد شكل في المجموعة ، و تعد هذا التمرين الأطول .

اختيار شكل المجموعة و مناقشة والتفاوض معا كمجموعة .

3 . أثناء مناقشة مجموعات معتدل ، رصد المناقشات على اختيار النموذج، إسأل أسئلة إضافية .

4 . إنهاء مجموعات النقاش . ثم عرض المخطط التوضيحي مع خريطة مرسومة للعالم (أو الخريطة الفعلية للعالم) واطلب مجموعة

أخرى بتعريف أبطالهم . إصق أسماء اللاحقة عصا على الخريطة . عندما تمثل لاحقة من النموذج إسأل لماذا تم اختيار بدقة و عما إذا

كان يتم تكرار الاختيار في المجموعات الأخرى . إذا اختاروا أيضا مجموعات أخرى هذا النموذج ، وإسمح لهم تبرير اختيارهم .

5 . وفي نهاية تلقي نظرة على الخريطة و اطلب من المجموعة ماذا يبرز أو يظهر من الخريطة . أين هي الأكثر النساء شهرة لهم ؟ كان

من السهل اختيار ؟ و إذا كان من السهل إقنع المجموعة لهذه الشخصيات ؟ نسأل أخيرا عن تجربة ممارسة التمارين .

النتيجة: قدم شرح مفهوم عن الأصناف التاريخ أن يسترد النساء في الخطاب الرئيسي.

ملاحظة : يعمل هذا التمرين بشكل خيالي في مجموعات غير متجانسة ثقافيا ، حيث يتبادل حيوي للغاية من النساء المثيرات جدا

للاهتمام .

من المهم أن قبل هذا التمرين تكون على معرفة ظاهرة تاريخي . يمكنك الرجوع إلى الأدبيات التالية :

كيفية كتابة كلمات تاريخي؟ <http://metropolitanka.ikm.gda.pl/czytelnia/artykuly/jak-pisac-teksty-herstoryczne>

Furgał. E. (red.) (2013) *Krakowski Szlak Kobiet. Przewodniczka po Krakowie Emancypantek. Tom 1.*

.Kraków: Fundacja Przestrzeń Kobiet

Scenariusz warsztatów komiksowych - Jacek Fraś

Podczas warsztatów komiksowych dla uczestniczek z Polski i Egiptu starałem się wykorzystać wszystkie moje doświadczenia związane z nauczaniem rysowania komiksów. Słowo nauczanie biorę w duży cudzysłów, gdyż szczerze uważam, że rysowania nie da się nauczyć. Zawsze ograniczam się do udzielania wskazówek odpowiednich do poziomu, jaki prezentuje konkretna osoba.

Umiejętności zazwyczaj są różne - niektóre osoby są bardzo zaawansowane w sztukach plastycznych, inne dopiero zaczynają edukację, dlatego staram się być maksymalnie elastyczny i nie narzucać ogólnego stylu czy kierunku pracy.

Początek warsztatów to poznanie się, dlatego zadaję różne, krótkie tematy rysunkowe z dużą dawką humoru. Jest dla mnie ważne, aby ludzie czuli się swobodnie, bo wiem, że nie każdy lubi gdy patrzy mu się na ręce podczas rysowania. Pierwszy dzień mija zazwyczaj na wzajemnym obserwowaniu się. Skończone prace odkładamy wspólnie na podłogę i oglądamy je z góry. Od razu zaczynają tworzyć się między nimi jakieś połączenia - widać podobieństwa i różnice między niektórymi komiksami i rysunkami stworzonymi przez różne osoby. Tworzą się minikolekcje.

Przykładowe zadania z warsztatów:

1. Narysuj dowolną, uproszczoną kompozycję abstrakcyjną.
2. Narysuj stwora - kreaturę lub grupę kilku stworów - kreatur. Zadanie do wykonania w grupie lub samodzielnie.
3. Narysuj siebie jako dowolne zwierzę.
4. Narysuj siebie jako osobę z Egiptu/Polski.
5. Narysuj komiks/rysunek z minimalną ilością tekstu.
6. Narysuj komiks zainspirowany wycieczką do miasta.
7. Narysuj komiks nawiązujący do głównego tematu warsztatów komiksowych: „Kobiety dla demokratycznej (r)ewolucji”.

Zadania indywidualne:

1. Narysuj komiks z uwzględnieniem planów: bliższego (szczegółowego) i dalszego (ogólnego). Narysuj komiks z wykorzystaniem kadrowania. Wprowadzamy sposoby kadrowania.
3. Narysuj komiks z wykorzystaniem momentów kluczowych dla konkretnej historii. Które momenty są kluczowe?
4. Narysuj komiks z wykorzystaniem różnych narzędzi, np. pędzelka i cienkopisu.
5. Narysuj komiks możliwie najlepiej zakomponowany.

6. Narysuj cokolwiek, nawet jeśli bardzo nie chce ci się rysować. Zaczynaj od przypadkowej plamy.
7. Stwórz komiks z wykorzystaniem technik innych niż rysowanie, np. collage ze zdjęć, gazet lub kolorowych papierów.
8. Pokoloruj komiks w programie graficznym.
9. Wyrzuć z komiksu wszystkie elementy zbędne. Elementy niezbędne możliwie najlepiej narysuj.
10. Narysuj komiks minimalistyczny i dla kontrastu przebogaty w szczegóły.
11. Narysuj komiks w oparciu o referencje – fotografie, filmy, książki.
12. Narysuj komiks o 3 kulkach.

Z reguły podchodzę do każdego uczestnika/uczestniczki i chwilę rozmawiam, dopytując o zamiary i pomysł na rysunek i komiks. Jeśli coś mi się narzuca, jakiś pomysł który mogę podsunąć – robię to, ale bez zbytniego forsowania. Zdaję sobie sprawę, że każdy pomysł można pokazać na kilka różnych, dobrych sposobów i mój nie musi być najlepszy. Czasami pomysły łączą się i powstaje coś nowego, na co, bez rozmowy i wymiany myśli, nie wpadlibyśmy.

Obawy związane z udziałem uczestniczek z Egiptu szybko minęły. Kontakt i wymiana myśli były bardzo dobre – osobiście dużo uczyłem się od nich. Pomysły uczestniczek z Egiptu były na pewno nieco inne niż ich koleżanek z Polski. Zdecydowanie bardziej abstrakcyjne, operujące symbolem i dekoracyjnością, mniej fabularne i mniej przypominające narracyjny komiks zachodni, do którego jestem przyzwyczajony. Odkrywanie tych różnic i próby przekształcania ich były chyba najciekawsze.

Uczestniczki z Polski bardzo dobrze operowały obrazkiem i rysunkiem komiksowym. Jak zwykle zwracałem uwagę na kompozycję, sposób kadrowania, momenty kluczowe dla komiksowej opowieści – jednym słowem wszystkie podstawowe elementy narracji komiksowej. Jeśli widziałem u którejś z autorek pewien sposób pracy, do którego się przyzwyczaiła, starałem się go zmieniać, choćby na próbę. Jeśli rysowała szybko – namawiałem do rysowania wolnego, jeśli długo myślała i nie mogła zacząć – namawiałem do improwizacji i luźnego szkicowania a nawet bazgrania, z którego coś w końcu wyjdzie.

Jeśli miałbym podsumować warsztaty i dać radę innym w kilku zdaniach, to brzmiałaby tak: miło, twórczo i inspirująco spędzić czas razem. Poznać się nie tylko na gruncie rysunkowym. Jeśli są osoby, z których da się wycisnąć więcej – należy wyciskać z nich więcej. Jeśli ktoś potrzebuje konkretnych rad technicznych – udzielać ich. Ważne jest, żeby na końcu można było pokazać fajne prace (nie zawsze są to te najbardziej dopracowane) i żeby wszyscy mieli poczucie ucziwie i twórczo spędzonego wspólnie czasu.

*****TO DAJMY W WRAMCE ALBO JAKOŚ ŻEBY SIĘ
ODZNACZAŁO, BO TO Z INNEGO SCENARIUSZA

Kilka etapów, które warto wziąć pod uwagę tworząc komiks:

Pytania:

Skąd wytrzasnąć pomysł na fajną historię i co to jest fajna historia?

Jak opowiedzieć fajną historię samymi obrazkami?

Wskazówki:

Wybierz najważniejsze momenty historii i znajdź dla nich odpowiednie obrazki.

Pamiętaj o kompozycji i porządku obrazka: czy wiadomo, o co w nim chodzi?

Wyrmuż zbędne elementy i ogranicz się do minimum.

Sposób rysowania – im prościej tym lepiej.

(na podstawie scenariusza warsztatu komiksowego Jacka Frąsia dla „Akcja! Komiks w ruchu”,
Stowarzyszenie Arteria 2012, Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska)

Comics workshops scenario – Jacek Frąś

During the workshop for female participants from Poland and Egypt I tried to use all my experience related to teaching drawing of comics strips. The word teaching I take into a quotation mark, because I sincerely believe that you cannot teach drawing. I always adjust my suggestions to the skills each person possesses.

The skills are usually various - some participants are very advanced in arts, some have just started their education, that's why I do my best to be versatile and do not impose any general directions.

The beginning of the workshop is getting to know each other, that's why I give participants short subjects for drawing, with a big portion of sense of humor. It is important for me that the participants feel free, because I know that not everyone likes to be looked at while drawing. The first day is usually devoted to observing each other. The finished works are put on the floor and looked at from the top. From this very moment certain connections between works are usually visible - one can see similarities and differences. We can see mini collections.

Examples of tasks from the workshop:

1. Draw a, simple, abstract composition.
2. Draw a creature, single one or a group. This task is done in a group or individually.

3. Draw yourself as an animal.
4. Draw yourself as a person from Egypt/Poland.
5. Draw a comic strip with a minimal quantity of text.
6. Draw a comic strip inspired by a trip to the city.
7. Draw a comic strip relating to the main subject of the workshop "Women for Democratic (R)evolution"

Individual tasks:

1. Draw a comic strip paying attention to plans: closer (more detailed) and further plan (more general)
2. Draw a comic strip with the use of cropping. Introduce various ways of framing.
3. Draw a comic strip using the key moments for a particular story. Which are the key moments?
4. Draw a comic strip using a variety of tools, such as brush and point-pencil.
5. Draw a comic strip with the best possible composition.
6. Draw anything, even if you do not feel like drawing. Start from a stain.
7. Create a comic strip using techniques other than drawing, for example, collage of photos, newspapers or colored papers.
8. Color the comic strip in a computer graphics program.
9. Get rid of any unnecessary elements. Draw necessary elements as good as you can.
10. Draw a minimalistic comic strip and conversely an extremely detailed one.
11. Draw a comic strip based on references - photographs, videos and books.
12. Draw a comic strip about 3 balls.

I usually approach each participant and talk for a while, asking about intentions and ideas for comics. If an idea comes to my mind I suggest it, but without forcing it. I am aware that each idea can be visualized in many ways and that mine doesn't have to be the best. Sometimes the ideas get combined and something new occurs, something that would not happen without the conversation and exchange of thoughts and ideas.

Some uncertainties in relation to the participation of women from Egypt quickly disappeared. The contact and the exchange of thoughts were very good – personally I learnt a lot from them. The ideas of Egyptian participants were certainly different from those of from Polish ones. They were much more abstract, used more symbols and decorations, there was less narration than in the western style of comics, which I am used to. Discovering these differences and transferring them to my grounds were the most interesting to me.

Participants from Poland showed a high level of skills in using the picture and comics drawing. As usual I paid attention to composition, framing, key moments in the story - in other words all the essential elements of comics narration. If I noticed that someone had a certain habitual style of work I encouraged to change it, at least for a moment. If someone used quick drawings I encouraged the

opposite, if one took long to think I encouraged to improvise, to doodle, counting that something would come out of it.

If I were to sum up the workshop and give advice to others in a couple of sentences I would say: it is nice and inspiring to spend time together in a creative way. To get to know each other not only on drawing grounds. If there are people that can be pressed to give more, you should press them. If someone needs specific technical advice- give the advice. It is important that finally you can show nice works (those are not always the most carefully worked on and for everyone to have the feeling that they spent their time in a creative way.

*****TO DAJMY W WRAMCE ALBO JAKOŚ ŻEBY SIĘ ODZNACZAŁO, BO TO Z INNEGO SCENARIUSZA

A couple of stages worth considering while creating a comic strip:

Questions:

How to create an idea for a nice story?

How to tell the story only in drawings?

Tips:

Choose the key elements in the story and find proper pictures for them.

Remember about composition and framing – is it clear what it is about?

Throw away unnecessary elements and keep the minimum.

Th way of drawing – the simpler yhe better.

(based on a comics workshop scenario prepared by Jacek Frańs for a project „Akcja! Komiks w ruchu”, Stowarzyszenie Arteria 2012, Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska)

سيناريو ورشات عمل ياتسك فرائش

حاولتُ خلال ورشات العمل بحضور متشاركات من بولندا ومصر استخدام كل ما عندي من خبرة في تعليم رسم الكوميكس. أخذ كلمة "التدريس" بين علامتي تنصيص كبيرة، لأنه بصراحة أعتقد أنه لا يمكن تدريس الرسم. أقتصر دائماً على تقديم الملاحظات المناسبة بناءً على مستوى الشخص المعين.

عادة ما تكون المهارات مختلفة جداً - بعض المتشاركات متقدمات جداً في مجال الفنون التشكيلية، والبعض الآخر بدأ للتو في التعليم، ولهذا السبب أحاول أن أكون مرناً جداً ولا أفرض أي نمط عام أو إتجاه.

تبدأ ورشات العمل بالتعرف على بعضنا البعض، لذلك أطرح مواضيع رسم قصيرة ومتنوعة مع جرعة كبيرة من الفكاهة. من المهم بالنسبة لي أن يشعر الناس بالراحة، لأنني أعرف أن ليس كل شخص يحب أن ينظر الآخر على يديه أثناء الرسم. يمضي اليوم الأول عادة بمراقبة بعضنا البعض. نضع سوياً الاعمال المنتهية على الأرض ونقوم بالنظر إليها من فوق. ويبدأ على الفور البدء تشكيل صلة ما بينما - يمكن حين اذ رؤية وجوه الشبه والاختلاف بين بعض الكوميكسات والرسومات التي تم إنشاؤها من قبل أشخاص مختلفين. تتكوّن حينها مجموعة نماذج صغيرة.

أمثلة من التمارين من ورشة العمل:

- ١, أرسم أي تكوين تجريدي مُبسّط.
- ٢, أرسم مخلوق - كائن أو مجموعة من المخلوقات - الكائنات. تنفيذ التمرين في مجموعة أو بشكل فردي.
- ٣, أرسم نفسك كأنك أي حيوان.
- ٤, أرسم نفسك كفتاة من مصر / البولندية.
- ٥, أرسم كوميكس / صورة مع حد أدنى من الكتابة.
- ٦, أرسم كوميكس ملهوم برحلة إلى المدينة.
- ٧, أرسم كوميكس يشير الى الموضوع الرئيسي لورشات العمل "النساء من أجل التطور الديمقراطي"

التمارين الفردية:

- ١, أرسم كومكس أخذاً في الاعتبار المستوى: الأقرب (مفصل) والأبعد (العام).
- ٢, أرسم كومكس باستخدام التأطير. تقدم وسائل التأطير.
- ٣, أرسم كومكس باستخدام لحظات مهمة لقصة معينة. ما هي اللحظات المهمّة؟
- ٤, أرسم كومكس باستخدام مجموعة متنوعة من الأدوات، مثل الفرشاة او القلم.
- ٥, أرسم كومكس في احسن حالة تصميم.
- ٦, أرسم أي شيء، حتى لو كنت لا تريد الرسم. إبدأ بأي بقعة عشوائية.
- ٧, أنشئ كومكس باستخدام تقنيات أخرى غير الرسم، على سبيل المثال، الكولاج من مجموعة من الصور والصحف أو الأوراق الملونة.
- ٨, لَوّن كوميكس في برنامج جرافيك.

٩, أحذف من الكومكس جميع العناصر التي ليست ضرورية. أرسم العناصر الضرورية بأفضل طريقة ممكن.

١٠, أرسم كومكس بحد أدنى وللنقض أرسمه مع التفاصيل.

١١, أرسم كومكس إستناداً على مراجع - الصور وفيديو والكتب.

١٢, أرسم كومكس حول ٣ كرات.

أقرب في العادة إلى كل مشاركة، للتحدّث معها والاستفسار حول نواياها وأفكارها عن الرسمة والكومكس. إذا انت لي أي فكرة استطيع ان اقترحها - أفعل ذلك، ولكن من دون الضغط الكبير. أنا أدرك أنه يمكن إظهار كل فكرة على عدة طرق مختلفة وليس بالحاجة ان تكون فكرتي هي الاحسن. في بعض الأحيان تلتقي الأفكار، ويُنتج شيء جديد، وهذا لا يتم بدون تبادل الافكار والاحاديث.

لقد اختفت بسرعة المخاوف التي كانت متعلقة بمشاركة الزميلات من مصر. أعتقد ان الاختلافات الثقافية لم تعوق أي شيء باي شكل من الأشكال خلال ورشة العمل. كانت المحادثة وتبادل الأفكار جيدة جدا - أنا شخصياً تعلمت الكثير منهم. كانت أفكار المشاركات من مصر بالتأكيد مختلفة قليلاً عن أفكار زميلاتهم من بولندا. كانت بالتأكيد أكثر تجريداً، ممتلئة بالرموز والديكورات، أقل تشبه بالكومكس الغربي، الذي اعتدتُ إليه. كان اكتشاف هذه الاختلافات ومحاولة صياغتها على اساساتي ربما الأكثر إثارة.

تعاملت المشاركات من بولندا بشكل جيد جداً مع صور ورسم الكومكس. كنتُ انتبه كالعادة إلى التركيب وطريقة التأطير واللحظات المهمة في القصص المصورة - باختصار، جميع العناصر الأساسية لسرد الكومكس. كنتُ إذا رأيت عند أيّة من المؤلفات نمط واحد قد اعتادت عليه، حاولتُ تغييره، على الأقل للتجربة. إذا كانت ترسمُ بسرعة - حاولتُ إقناعها للرسم ببطء، إذا كانت تفكّر طويلاً ولم تستطع البدء بالرسم - حاولتُ إقناعها على الرسم العفوي، الأمر الذي سوف يساعد على الإبتداء.

إذا كان لي أن ألخص ورشة العمل وأقدم النصيحة للآخرين في بضع جمل، من الممكن ان أقول التالي: تقضية وقت ممتعة وملهمة. التعارف وليس فقط على المتسوى الفنّي. إذا كان أشخاص يجيب الضّغط عليهم أكثر - فيجب الضّغط أكثر لنحصل على الأكثر. إذا كان أحد يحتاج الى تصائح تقنيّة محددة - فليمنح إياها. المهم في نهاية التّمكّن من إظهار أعمال جيّدة (وهذه ليست دائماً الأكثر دقّة)، والشعور لدينا جميعاً بتقضيّة الوقت بصدق وخلاق.

يمكن الوضع في الإطار بعض الخطوات التي يجب أن تأخذ بعين الإعتبار خلال كتابة الكومكس. كَتَبَهَا ياتسيك.

الأسئلة:

كيفية الحصول على فكرة لِقِصّة جميلة، وما هي قصة جميلة؟

كيف تقصّ قصة جميلة من خلال الصّور؟

نصائح:

حدد أهم لحظات القصة واختر لها الصور المناسبة.

تذكر تكوين وترتيب الصورة: هل تعرف ما الذي يجري فيه؟

احذف العناصر الغير الضرورية وابقى الحد إلى أدنى حد ممكن.

كيفية الرّسم - كلّما كان أبسط كان ذلك أفضل.

(استنادا إلى سيناريو ورشة عمل الكومكس لياتسيك "Akcja! Komiks w ruchu"، رابطة ارتيريا 2012 Creative Commons)

Uznanie 3.0 بولندا)

Scenariusz warsztatów komiksowych – Mohamed Salah

Temat: Społeczna i polityczna władza kobiet

Wielkość grupy: od 6 do 12 osób

Opis ogólny: Komiks z natury jest medium poświęconym opowieściom. Łączy środki werbalne i wizualne w opowiadaniu historii, pozwalając artyście na pogłębianie podjętego tematu.

Cele:

- a) umożliwienie wielokulturowej grupie artystów wspólnego odkrywania podobieństw i różnic między sobą
- b) wyrażenie swojego indywidualnego poglądu na zadany temat
- c) wykorzystanie wszystkich możliwości oferowanych przez komiks jako medium

Materiały: materiały rysownicze (ołówki, papier, długopisy, tusze, kolorowe markery, itd.)

Wprowadzenie:

Zacznij od krótkiego wprowadzenia. Niech uczestnicy/uczestniczki opowiedzą o swoim życiu, zawodzie i pochodzeniu, o tym co wpłynęło na to kim są, jak widzą się w społeczeństwie, pozwól by rozmowa się rozwinęła.

Podczas warsztatów uczestniczki omówiły życie kobiet w krajach, z których pochodzą, stereotypy, którym ulegają i w jaki sposób próbują te stereotypy przełamać. Grupa była różnorodna, uczestniczki pochodziły z dwóch krajów, różnych miast i różnych grup etnicznych i religijnych. Podobieństwa były niezwykle.

Najpierw każdy/a z uczestników/uczestniczek szkicuje znany stereotyp dotyczący mężczyzn/kobiet. Zauważ czym różni się szkic od opisów werbalnych przedyskutowanych wcześniej. Po przedstawieniu podjętego tematu w słowach i ilustracjach, przychodzi czas, na przedstawienie stereotypów w formie historii. Proste historie 3, 4-klatkowe oparte na tym, o czym dyskutowano wcześniej.

Wskazówki dla edukatorów:

- Pozwól by dyskusja dryfowała tam gdzie chcą uczestnicy/uczestniczki
- Zwracaj uwagę na różnice w tym, jak przedmiot dyskusji wyrażony jest w słowach, ilustracjach i dłuższej historii.

Opracowanie elementów:

Po krótkim wprowadzeniu do tematu warsztatu i wprowadzeniu do tego, czym jest sekwencyjne opowiadanie historii, przedstaw elementy odpowiedzialne za sukces opowiadanej historii.

1. Główny bohater

Bohater jest jądrem opowieści. To co robi bohater napędza historię i określa jak barwna jest.

Zajmij się wizualnymi aspektami bohatera. Przedyskutuj znaczenia związane z geometrycznymi kształtami, postawą i kolorami w projekcie postaci. Postaw następujące pytania podczas wykonywania ćwiczenia: Co sprawia że złoczyńca wygląda na złego i odwrotnie? Jakie znaczenie może nadać postaci pojedynczy kolor? Jak prosto narysowana postać może wywierać silniejsze wrażenie niż ta mocniej wypracowana?

Wykonaj kilka ćwiczeń na rysowanie wyrazu twarzy i postawy. Sprawdzaj wspólnie z uczestnikami czy postać jest czytelna.

Następnie, przedyskutuj postać z punktu widzenia pisarza. Podkreśl podstawowe zagadnienia opisu postaci: dramaturgię, postawę, rozwój postaci i jej przemiany, akcje i reakcje, użycie niewidzialnych historii w tle.

Spróbuj połączyć te zasady z ulubioną postacią uczestnika/uczestniczki i zastosuj je do wykonanych przez nich szkiców.

2. Język wizualny

Niektóre komiksy są prostą współpracą między tekstem a wizualną interpretacją. Inne, zwykle tworzone przez artystów, bywają wizualnym strumieniem świadomości z minimum dialogów. Niezależnie od tego, jakim typem komiksu jest twój komiks, to aspekt wizualny jest decydujący. Komiks pozwala określić nastrój i cechy szczególne bez użycia jednego słowa czy dialogu.

Badaj kinowe aspekty języka obrazu: kadrowanie, typy ujęć, kąty patrzenia i to jak można używać tych informacji.

Opowiedz o innych elementach związanych z komiksem, takich jak kolor, oświetlenie, różna ilość obrazków na stronie, chmurki z tekstem.

3. Struktura opowieści

Rozpocznij od drobnych elementów i pozostań w obszarze myślenia werbalnego aby wytrącić uczestników/uczestniczki ze strefy "wizualnego komfortu".

Poćwicz wymyślanie krótkich, kilkudzaniowych opowieści. Niech będą szybkie i proste. Wróć do krótkich opowieści z wcześniejszego ćwiczenia i pogłębiaj je. Teraz nadszedł czas by uczestnicy/uczestniczki zabrali się do tworzenia ostatecznych historii. Historie oparte na osobistym

doświadczeniu są najpewniejsze, każdy może się do nich odnieść. Pracuj, rozwijając opowieści konceptualnie i wizualnie- podstawy są ustalone, teraz uczestnicy mogą się popisać.

Wskazówki dla edukatorów:

Wprowadzono wiele zasad. Czasem powoduje to zamieszanie. Zawsze pamiętaj, że nie uczysz uczestników/uczestniczki nowego języka, a jedynie dajesz im nowe narzędzia, które poszerzą ich horyzonty.

Reguły należy łamać.

Comics workshops scenario – Mohamed Salah

Subject: Women's social and political empowerment

Group size: 6 to 12 people

Overview: Comics is a storytelling medium by default. It combines both the verbal and the visual aspects of sequential storytelling allowing visual artist to further explore the subject.

Objectives:

- a) allowing a multicultural group of visual artists to collectively explore similarities and differences between one another
- b) expressing individual perception towards the chosen subject.
- c) using various aspects this medium has to offer

Materials: drawing materials (pencils, papers, pens, ink sets, colored markers, etc)

Introduction:

Start off by a simple introduction. Participants in the group shall each talk about their life, profession and background, experiences shaping their lives, how they see themselves within their own society, allow the conversation to expand.

At the workshop participants discussed the life of a women in countries where they live, stereotypes imposed on women and how they attempt to break or comply to them. The group was intercultural, women came from 2 countries, a bunch of cities and various ethnic and religious backgrounds; the similarities were surprisingly uncanny.

First, ask each of the participants to draw a sketch of a male/female stereotype they are familiar with. Monitor how different the drawn sketches are from the verbal stereotypes discussed earlier. After exploring the basic subject in words and in illustration, it is time to explore stereotypes in a story form. Simple 3 or 4 - frame stories expressing what they discussed earlier.

Tips for educators:

- At this point, allow the discussions to drift away wherever participants take it.
- Monitor closely the differences between a participant's expression of the subjects in words, illustration and story respectively, the results will vary. The variation between the drawn illustration and the story is supposed to establish the difference between "1 paneled" and "sequential" storytelling.

Elements break down:

After a brief introduction to the subject and to what sequential storytelling (comics) is, break down the elements of a successful story.

Character

Character is by definition the main core of any story. The character's actions drive the story forward and decide how colourful the story is.

Explore the visual aspect of the character. Discuss the meanings implied by geometric shapes, posture and colour in character's design. Pose those questions during the exercise: What makes a villain look evil, and vice versa? What significance a single colour could add to a character? How a simple put character could have more impact than an over-crafted one?

Have a few exercises with facial expressions and postures as well.

Test collectively how comprehensive the characters done during the exercises are.

Next, discuss the character from a writer's point of view. Underline basic rules of character writing; dramatic needs, singular attitude, character development and transformation, action vs. reaction, having invisible background stories.

Try to match all those principles to the participants' favourite cartoon characters, and then apply them to their own sketches done in the visual character exercises done earlier.

Visual language

Some comics are as simple as a collaboration between written script and a visual interpretation. Others, usually written and executed by artists, tend to be a visual stream of consciousness, with minimum use of dialogue. Whichever type your comics are, visual language is a make it or break it element. It is capable of establishing moods and characteristics subtly without using a single word in caption or dialogue.

Visual language registered through frequent reception, or through the natural human mind's reaction to them.

Explore more cinematographic aspects of visual language; framing, types of shots and angles, and their usage to establish information.

Explore other comics related elements as well: colours, lighting, different ratios of framing in relation to a page, speech bubbles, etc.

3. Story structure

Start small and keep the thinking verbal at this point to bring participants out of their visual "comfort zone".

Practice coming up with flash novels, 3 or 4 - sentenced stories. Keep it quick and simple. Revisit the short 3 panel stories done in the introduction and explore them further. Now is the time for participants to compose their final stories, the outcome of this workshop. "Personal experience and perception" driven story is your best bet, everybody can relate to that. Work with them on developing their stories conceptually and visually from a distance, ground rules are set, now's their time to shine.

Tips for educators:

Lots of technical rules were implemented during this part of the workshop. They sometimes do get confusing. Always remember that participants not being taught a new "language", they are just being given new tools to help broaden the horizon of their existent skills.

Rules are made to be broken.

سيناريو ورشات عمل محمد صلاح

النساء للثورة الديمقراطية - ورشة عمل الكومكس

الموضوع: القوة الاجتماعية والسياسية للمرأة

مستوى التعليم: 3

حجم المجموعة: من 6 إلى 12 أشخاص

الوصف العام: الكومكس نفسه هو وسيلة مكرسة للقصص. فهو يجمع بين كل تدابير القص اللفظية والبصرية، مما يسمح للفنان تعميق هذا الموضوع.

الأهداف:

- السماح لمجموعة من الفنانين من ثقافات مختلفة المشاركة في استكشاف التشابهات والاختلافات بينهما.
- التعبير عن الرأي الفردي الخاص بك حول موضوع معين.
- الاستفادة من جميع الفرص التي يتيحها مجال الكومكس.

المواد:

- المواد المفيدة في الرسم (أقلام الرصاص والورق وأقلام الحبر، ومجموعة من الحبر، وعلامات ملونة، الخ)

المقدمة:

ابدأ بالمقدمة. دع المشاركين يتحدثون عن حياتهم ومهنتهم وخلفياتهم، وحول ما أثر عليهم ليصبحوا من هم الآن، وكيف يرون أنفسهم في المجتمع، إسمح للمحادثة أن تتطور.

ناقشت المشاركات حياة النساء في بلدان نشأتهم، والصور النمطية الموجودة وكيف انهم يحاولون كسر هذه الصور. كانت المجموعة متنوعة من المشاركات من بلدين، والعديد من المدن ومن مختلف الجماعات العرقية والدينية. وكانت التشابهات ملحوظة.

أولاً، ترسم كل من المشاركات صورة نمطية معروف اليها عن النساء. لاحظ الفرق بين الرسم التخطيطي والأوصاف اللفظية التي نوقشت في وقت سابق. بعد اكتشاف الموضوع الاساسي في الكلمات والأرقام، يحين وقت تعميق المعرفة عن الصور النمطية وتشكيل التاريخ. قصص بسيطة في 3 و 4 إطارات، مبنية على نوقش من قبل.

نصائح للمعلمين:

- دع المناقشة تذهب حيث يريد المشاركون
- انتبه إلى الاختلافات في كيفية التعبير عن موضوع المناقشة في الكلمات والأرقام والتاريخ الطويل.

تطوير العناصر

بعد مقدمة موجزة للموضوع وإدخال القصّ المتتابع، أدخل العناصر المسؤولة عن نجاح القصّ.

1. الشخصية الرئيسية

البطل هو جوهر القصة. كل ما يفعله البطل يدفع القصة ويحدد كيفية تلوين هذه القصة.

اهتم بالجوانب المظهرية للبطل. ناقش المعاني المرتبطة بالأشكال الهندسية والمواقف والألوان على شكل مشروع. أثناء ممارسة التمرين ضع السؤال: ما الذي يجعل الشرير يظهر سيئاً، والعكس أيضاً؟ ما هو المعنى الذي يمكن للآون الواحد إعطاؤه؟ كيف يمكن أن يكون لشخصية مرسومة ببساطة انطباعاً أقوى من رسمة مرسومة بدقة أكبر؟ أداء بعض التمارين لرسم تعابير الوجه والمواقف. تأكد بالاشتراك مع المشاركين ما إذا كانت قراءة الشخصية ممكنة.

بعد ذلك، ناقش عن الشخصية من وجهة نظر الكاتب. أخرج القضايا الأساسية لوصف الشخصية: الدراما، والموقف، وتنمية الشخصية وتحولها، والأفعال وردود الأفعال، واستخدام التاريخ المخفي كخلفية.

حاول الجمع بين هذه القواعد والنموذج المفضل لدى المشارك وطبّقهُ على الرسومات المقدمة من قبل المشاركين.

2. اللغة المرئية

تكون بعض الكوميكسات بسيطة مثل التعاون بين النص والتفسير البصري. الكوميكسات الأخرى، المبتكرات عادة من قبل الفنانين تميل إلى أن تكون تيار مرئي للوعي، مع حد أدنى من الحوار. بغض النظر عن أي نوع من الكوميكس يكون الكوميكس الخاص بك، فإن الجانب المرئي هو الأمر المقرر. يسمح الكوميكس بتحديد المزاج والخصائص من دون استخدام كلمة واحدة في الصورة.

أدراس الجوانب السينمائية للغة المرئية: التأطير، وأنواع اللقطات، وزوايا النظر وكيف يمكنك استخدام هذه المعلومات.

تكلم عن البنود الأخرى المتعلقة بالكوميكس مثل اللون، والإضاءة، والأعداد المتشكلة من الصور على الصفحة، والسحابات من النص.

3. هيكل القصة

العناصر الأساسية للقصة. إبدأ بالعناصر الصغيرة وابقى في مجال التفكير اللفظي لسحب المشاركين من منطقة "الراحة البصرية"

مارس تأليف قصص قصيرة مؤلفة من عدة جمل. يجب أن تكون سريعة وبسيطة. عد إلى القصص القصيرة من التدريبات السابقة وقم بتعميقها. الآن لقد حان الوقت لكي يبدأ المشاركون بإنتاج القصص النهائية. تكوم القصص على أساس الخبرة الشخصية هي الأكثر تأكيدا، ويمكن للجميع أن يرجع إليها. اعمل على تنمية القصص من الناحية المفاهيمية والمرئية الان لقد تم وضع الأساسيات، يمكن للمشاركين التآلق.

نصائح للمعلمين:

- لقد تم وضع الكثير من القواعد. هذا في بعض الأحيان يسبب هذا الارتباك. تذكر دائما أنك لا تعلم المشاركون لغة جديدة، ولكنك فقط تمنحهم أدوات جديدة التي تساعد على توسيع آفاقهم.

- ينبغي كسر القوانين.

Scenariusz warsztatów komiksowych – Beata Sosnowska

Temat: narracja historyczna zbudowana przez narrację historyczną

Poziom kształcenia: od 18 roku życia

Cele:

- a) **poznawcze:** w prowadzonym warsztacie postawiłam akcent na proces tworzenia opowieści, budowania narracji i – co za tym idzie – poszukiwania historycznego aspektu w osobistym doświadczeniu. Dodatkową perspektywą była dla mnie perspektywa kobieca. Chciałam, aby uczestniczki warsztatów opowiedziały wydarzenia historyczne znane z podręczników poprzez opowieści swoich siostr, matek, babek, własne. Część techniczna, czyli kwestie warsztatu rysunkowego, tego, jak zbudować historię w obrazkach, zostawiłam na etap pracy nad komiksem końcowym.
- b) **kształcące:** chciałam stworzyć więź w grupie, poczucie zaufania i bezpieczeństwa, a także równości. Ustaliłyśmy zasady komunikowania się, nieoceniania i zachowania tajemnicy, z poszanowaniem poglądów odmiennych od swoich.

Środki dydaktyczne: dla uczestniczek warsztatu: zdjęcia, dostęp do internetu, narzędzia plastyczne.

Przebieg zajęć: mając na względzie długość całego warsztatu – pięć dni – warsztat podzieliłam na trzy etapy.

Pierwszy etap: rozrysowanie uczestniczek, powiedzenie czegoś o sobie, tworzenie mikroopowieści autobiograficznych.

Drugi etap: przygotowanie do właściwej pracy poprzez dyskusje w grupie.

Trzeci etap: w oparciu o rozmowy podczas drugiego etapu – praca komiksowa przewidziana na trzy plansze, czynny udział prowadzącego/j w kwestiach warsztatowych, bez wpływania na treść opowieści.

Przykładowe ćwiczenia:

1. Prezentacja siebie:

„Narysuj w jednym obrazku to, jakbyś chciała się przedstawić”. Zastanów się: Co robię? O czym marzę? Co ważnego zdarzyło się w moim życiu?

Czas rysowania: 40 minut. Następnie rozmowa o pracach, każda z uczestniczek opowiada co i dlaczego narysowała.

2. „Ważna osoba, kobieta w moim życiu”: przedstaw ją jako zwierzę za pomocą jednego rysunku.

Czas rysowania: 30 minut. Ćwiczenie daje możliwość wyjścia poza format, także przestrzennie, może powstać walec, piramidka itp. Ćwiczenie kończy rozmowa o pracach.

3. Narysuj siebie na małej kartce. Znajdź coś, co cię symbolizuje, może to być przedmiot, kolor, użyta technika. Format pracy ma znaczenie jako przestrzenne ograniczenie.

Czas rysowania: 30 minut. Na koniec rozmowa, inne uczestniczki mówią luźno o pracach które widzą, nie ich autorki.

4. „Opowieść o ważnym zdarzeniu w moim życiu”: praca w grupach dwuosobowych. Każda z uczestniczek opowiada swoją historię koleżance z pary, żeby ta mogła ją narysować. Forma prac: kilka pasków z opowieścią.

Czas rysowania: 1,5 godz. + czas na rozmowę o pracach.

5. „Oś historii”. To zadanie warto poprzedzić ćwiczeniem o stereotypach oraz rysowaniem odwróconych stereotypów. Oś historii: uczestniczki zaznaczają na osi czasu cztery wydarzenia z historii ich kraju, które miały wpływ na życie kobiet. Dyskusja. Scenariusz zależy od tego, jak potoczy się rozmowa. Mogą to być bardzo emocjonalne opowieści. Ćwiczenie daje uczestniczkom szansę na poznanie ważnych kobiet w kulturze i historii swoich krajów. Podczas warsztatów „Women for Democratic (R)evolution” była też mowa o dramatycznych wydarzeniach w Egipcie.
6. Narysuj komiks składający się z dwóch – czterech plansz A4, opowiadający o kobiecie w twoim życiu, życiu kobiet w danym momencie historycznym. Ważne jest, by była to historia prywatna, tło historyczne nie musi mieć dużego znaczenia. Temat tego dwudniowego zadania ewoluował w wyniku wcześniejszej pracy. Jako prowadząca postanowiłam nie narzucać sztywnego tematu, lecz dać swobodę wypowiedzi uczestniczkom. Duży nacisk na tym etapie pracy kładłam na kwestie warsztatowe, dbając jednocześnie o to, aby nie przystąpiły one samej opowieści.

Comics workshops scenario – Beata Sosnowska

Subject: historic narration built through "herstoric" narration.

Level of education: 18 years old and older

Aims:

- a) **cognitive:** In this workshop I emphasize the process of creating a story, building narration-and what follows - searching for a personal context in this experience. Women's point of view was an extra perspective in this exercise. I wanted the participants of the workshops to tell the stories known from history books through the stories of their sisters, mothers, grandmothers, their own. The technical part of it,

namely the drawing techniques and building the stories by pictures I have left for working on the final phase of comics.

- b) **educational:** I wanted to create the sense of trust and security as well as equality. We have set the rules of communication, not judging anyone and keeping the secret, with the respect for different points of views.

Materials: For the participants: photos, internet connection, tools for drawing

The course of the workshop:

Bearing in mind the length of the workshop- 5 days - I have divided it into three phases.

First phase: general exercise in drawing, telling something about oneself, creating micro autobiographical stories based on autobiographies.

Second phase: preparation for cooperation through group discussion.

Third phase: based on the discussions from the second phase- working on comics planned for three sheets, active role of the trainer, without influencing the content of the stories

Examples of the exercises:

1. Self presentation:

"Draw in one picture how you would like to show yourself" . Think: What do I do ? What do I dream of ? What was important in my life ?

Exercise duration: 40 minutes. Later the discussion based on works, where each of participants should say what person he drew and why he drew it.

2. "Important woman in my life" - present her as an animal in one drawing.

Duration 30 minutes. This exercise helps to go "out of the box", it is also possible for participants to create 3D forms, like a pyramid or cylinder. The exercise is finished with a discussion based on the works.

3. Draw yourself on a small piece of paper. Find something that would symbolize you, it can be: an object, a colour, or a technique of drawing. The form of work is important.

Duration: 30 minutes. The exercise is finished, the participants freely comment on each other's works.

4. "A story about something important in my life": work in pairs. Each of participants tells her story, so the other person from the pair can draw it. Form of works: a couple of comics strips.

Duration: 90 minutes plus the time for discussion.

5. "The axis of the story". This task should be preceded by an exercise about stereotypes and drawing the reversed stereotypes. Axis of the story: participants draw on the time line four events from the history of their countries, that have influenced lives of women most. Discussion. The scenario depends on the course of the discussion. These can be very emotional stories. The exercise helps participants to familiarize themselves with important women in their culture and history.

During the workshops "Women for the Democratic (R)evolution" we also had a discussion on dramatic events that happened in Egypt.

6. Draw a comics consisting of two to four A4 sheets, telling about a woman in your life, and the life of women in a certain historic moment. It is important that it is a private story, the historic background is not that important. The subject of this two - day exercise was evolving in accordance to previous works. As the trainer I decided not to press a fixed subject, and gave participants freedom to speak. I emphasized the drawing techniques issues, paying attention, however, for the techniques not to overgrow the stories themselves.

سيناريو ورشات عمل بيانا سوسنوفسكا

موضوع ورشة العمل: الرواية التاريخية التي بُنيت على الروايات التاريخية.

مستوى التعليم: ما فوق السنة ١٨ من العمر.

الأهداف

المعرفية: وضعتُ التركيز خلال ورشة العمل على عملية تأليف القصة، بناء الرواية، وبالتالي - البحث عن الجانب التاريخي للتجربة الشخصية. كانت وجهة النظر الأنثوية إضافة بالنسبة لي. أردت من المتشاركات في ورشة العمل اختيار أحداث تاريخية معروفة في الكتب المدرسية من خلال قصص أخواتهم وأمهاتهم وجداتهم، وحتى منهم شخصياً. تركتُ الجزء التقني، أي أمور ورشة الرسم، وكيفية بناء القصة في الصور، للقسم الأخير من العمل.

التعليمية: أردتُ أن أخلق ارتباطات في المجموعة، الشعور بالثقة والأمان، والمساواة. قمنا بتحديد قوانين المحاور، عدم التقدير والسرية مع الاحترام فيما يتعلق بجهات نظر مختلفة عن وجهة النظر الخاصة.

المواد والأدوات: بالنسبة للمشاركات في ورشة العمل: الصور والاتصال بشبكة الإنترنت، والأدوات البلاستيكية.

سير الورشة: نظراً لطول ورشة العمل - خمسة أيام - لقد قَسَمْتُ الورشة إلى ثلاث مراحل.

المرحلة الأولى: رسم المشتركات، وقول اي شئ عن أنفسهن، وتأليف سيرات ذاتية صغيرة.

المرحلة الثانية: الإعداد للعمل بشكل صحيح من خلال المناقشات في المجموعة،

المرحلة الثالثة: بناء على المناقشات التي دارت في المرحلة الثانية - تقسيم عمل الكومكس على مدة ثلاث مراحل، مما أدى الى نشاط المُدرِّسة في قضايا ورشة العمل، دون التأثير على مضمون القصة.

أمثال من التدريبات.

تقديم النَّفس:

- ١ , "أرسم في صورة واحدة كيف تريدين تقديم نفسك". تأملي: ماذا أفعل؟ بماذا أحلم؟ ما هو الحدث المهم الذي وَقَعَ في حياتي؟ مدّة الرسم: ٤٠ دقيقة. ومن بعد ذلك يتم الحديث عن الأعمال، كل من المتشاركات تشرح ماذا رسمت ولماذا.
- ٢ , "شخص مهم، وهي امرأة في حياتي": اعرضها كحيوان في صورة واحدة. مدّة الرسم: ٣٠ دقيقة. هذا التمرين يتيح لك الفرصة للخروج عن الإطار الى بعد اخر ويمكن ان تنشأ اسطوانة، هرم، الخ. ينتهي التمرين بالمحادثة عن العمل.
- ٣ , ارسم نفسك على ورقة صغيرة. أعتز على شيء يمثلك، قد يكون هذا لون أو شيء أو تقنيّة مستخدمة. يعد إطار العمل كحد لفضاء العمل. مدّة الرسم: ٣٠ دقيقة. في النهاية محادثة، نتحدث المشتركات عن اعمال الآخرين وليس عن اصحابها.
- ٤ , "حكاية عن حدث هام في حياتي": العمل في فرق من شخصين. تروي كل مشتركة قصتها إلى زميلتها في المجموعة، حتى تتمكن زميلتها من رسمها.

نموذج الأعمال: بضعة أسطر من القصة. مدّة الرسم: ساعة ونصف + وقت الحديث عن العمل.

- ٥ , "محور التاريخ" وينبغي أن يسبق هذه التمرين تمرين الصور النمطية ورسم عكسها. محور التاريخ: تشير المشتركات على جدول زمني أربعة أحداث من تاريخ بلادها، والتي كان لها تأثير على حياة المرأة. المناقشة. يعتمد السيناريو على كيفية المحادثة. يمكن للحكايا أن تكون من النوع العاطفيّ جداً. يعطي التمرين للمشاركات الفرصة للتعرف على نساء مهمات في تاريخ وثقافة بلدانهم. أُشيرَ أيضاً خلال ورشة عمل "النساء من أجل التطور الديمقراطي" إلى أحداث درامية في مصر

أرسم كومكس يتكون من ٢-٤ لوحات A4، يتداول قصة امرأة في حياتك، وحياة المرأة في لحظة تاريخية معينة. من المهم أن تكون هذه قصة خاصة، ليس للخلفية التاريخية أهمية كبيرة. وقد تطور العمل على هذا التمرين لمدة يومين نتيجة العمل سابق. كما قررتُ كقائدة عدم فرض مواضيع محددة، ولكن إعطاء حرية التعبير للمشاركات. ركزتُ بشكل كبير في هذه المرحلة قضايا ورشة العمل وفي نفس الوقت على ان لا تُظَلَّل على القصص نفسها.

Więcej informacji o projekcie można znaleźć na stronie internetowej: www.festiwalkulturswiata.pl.

More information about the Project you can find at: www.festiwalkulturswiata.pl.

W ramach projektu powstało tłumaczenie filmu instruktażowego "Jak zrobić motion komiks + Klatka na sekundę", który jest owocem wspólnych warsztatów (prowadzący: Jacek Fraś oraz studio dbwt.pl: Daria Burlińska oraz Wojtek Traczyk) organizowanych na przełomie kwietnia i maja 2012 r. w Gdańsku przez Stowarzyszenie Arteria w ramach programu Akademia Orange.

Within the framework of the workshop a translation of an instruction film "How to make a motion comics" has been created. The film is the result of common workshops (led by Jacek Fraś and dbwt.pl studio Daria Burlińska and Wojtek Traczyk) organized in April and May 2012 in Gdańsk by Arteria Association as a part of Orange Academy Programme.

Film w polskiej wersji językowej dostępny jest pod adresem // Film in the Polish version:

<http://vimeo.com/43346427>

Film w angielskiej wersji językowej // Film in the English version:

<http://vimeo.com/88003390>

Film w arabskiej wersji językowej // Film in the Arabic version:

<http://vimeo.com/83886811>

Zapraszamy również do obejrzenia reportażu z projektu // Here you can find a film summing-up the works hops:

<http://www.youtube.com/watch?v=i7afl1z0D4>

Zdjęcia prac uczestniczek warsztatów użyte w filmie wykonał Piotr Połczański // Photos used in the film were taken by Piotr Połczański.

